

Administrationshus Tørring
Stationsparken 1
7160 Tørring

Stationsparken 1
7160 Tørring
T: 79755000

Lene Kofoed
D: +4579755628
M: +4551724602
Mail:
Lene.Kofoed
@Hedensted.dk
Sagsnr. 01.05.08-P19-48-25

Den 19. december 2025

Dispensation til etablering af faunapassage og vandløbsrestaurering i Tilløb til As-Rårup Skelbæk

Hedensted Kommune har ansøgt om tilladelse til at gennemføre et restaureringsprojekt i Tilløb til As-Rårup Skelbæk. Beliggenheden fremgår af nedenstående kort (Figur 1).

Kommunens afgørelse

Der gives dispensation efter § 65, stk. 2, jf. § 3, i lov om naturbeskyttelse¹ til det ansøgte, som påvirker selve det beskyttede vandløb og omkringliggende beskyttede naturområder.

Dispensationen gives på følgende betingelser:

1. Projektet skal udføres i overensstemmelse med det godkendte projektmateriale, herunder detailprojektering og teknisk forundersøgelse (bilag 1).
2. Eventuelle ændringer i projektet skal inden udførelse godkendes af Hedensted Kommune.
3. Arbejdet skal udføres med mindst mulig forstyrrelse af omgivelserne og under hensyntagen til flora og fauna.
4. Gravearbejdet kan påbegyndes, når afgørelsen er gældende og primært i januar-marts eller september-oktober, dog afhængig af vejrforholdene.
5. Der skal etableres afværgetiltag i form af f.eks. køreplader afhængig af vejrlig og valg af entreprenørmaskiner, for at undgå varige kørespor i beskyttede naturområder.
6. Af hensyn til dyrelivet må anlægsarbejdet som udgangspunkt kun udføres i dagtimerne på hverdage. Generelt skal støj- og lysforurening fra anlægsarbejdet minimeres, og der bør aldrig være permanent lys på vandflader og brinker.

¹ Lov om naturbeskyttelse nr. 9 af 3. januar 1992 jf. Lovbekendtgørelse nr. 927 af den 28. juni 2024 om naturbeskyttelse (Naturbeskyttelsesloven).

7. Overskudsjord og opgravet materiale må ikke deponeres i eller nær vandløbet, på arealer med beskyttet natur eller på arealer, hvor det kan forårsage afstrømning til vandløbet eller ændre afstrømningen på tværs af matrikelskel.
8. Ved arbejdets udførelse skal det sikres, at der ikke sker udvaskning af sand, jord, okker eller tørv til nedenfor liggende vandløbsstrækninger.
9. For at undgå tilbageløb af næringsstoffer, må oprenset materiale i form af mudder eller slam ikke spredes omkring vandløbet. Tilsvarende må materialet ikke spredes i beskyttet natur, da det vil tilføje næring til arealet og have en negativ betydning for den beskyttede natur.
10. Ved etablering af gydebanker skal benyttes grus som beskrevet i detailprojektet og i henhold til vilkår i tilladelse efter vandløbsloven², og må ikke give anledning til opstuvninger, der negativt påvirker beskyttede naturtyper, herunder vandløb.
11. Fjernelse af rørbroer skal ske som ansøgt. Når brinker i det regulerede område af vandløbet er etableret, må brinker ikke tilsås; men skal gro til naturligt.
12. Eventuelle midlertidige arbejdsarealer retableres straks efter anlæg.
13. Det er til enhver tid ansøgers ansvar at entreprenøren er bekendt med vilkårene i denne tilladelse og at arbejdet ikke påbegyndes før øvrige relevante tilladelser er opnået.
14. Affald, som for eksempel nedlagte rørbroer, bortskaffes efter gældende regler.
15. Anlægsarbejdet skal færdigmeldes til Hedensted Kommune, gerne pr. e-mail til adressen: vandognatur@hedensted.dk, att.: Naturmyndigheden.

Ifølge museumslovens³ § 27 stk. 2 gælder følgende: Findes der under jordarbejde spor af fortidsminder, skal arbejdet standses, i det omfang det berører fortidsmindet. Fortidsmindet skal straks anmeldes til kulturministeren eller det nærmeste statslige eller statsanerkendte kulturhistoriske museum. Henvendelse til VejleMuseerne tlf. 76813100 eller museerne@vejle.dk.

Afgørelse efter anden lovgivning

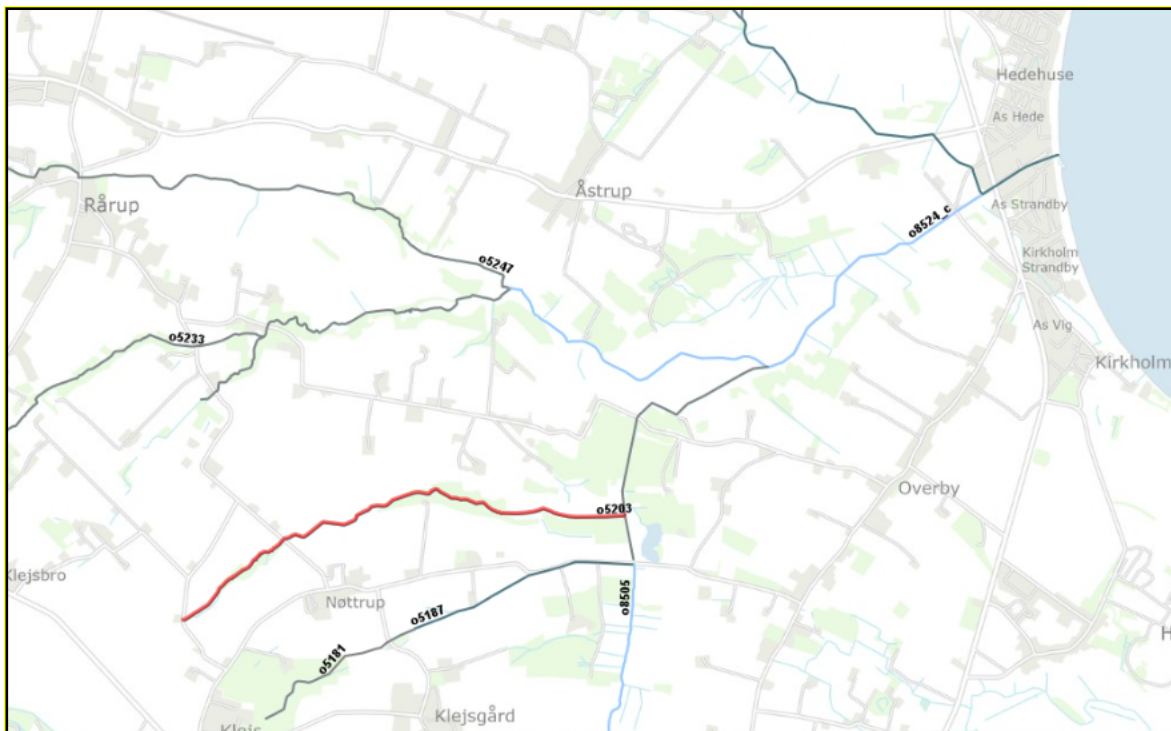
Denne afgørelse omfatter afgørelse efter naturbeskyttelsesloven, men ikke afgørelser efter anden lovgivning. Afgørelser efter vandløbsloven og miljøvurderingsloven er ansøgt og meddeles særskilt.

Der er efter høringsperioden ihht. vandløbsloven tilføjet ændring til ansøgningen, som er at ansøgt nedlæggelse af en rørbro er ændret til udskiftning til et større rør.

Ansøger er selv ansvarlig for, at alle nødvendige og lovpligtige godkendelser er indhentet, før anlægsarbejdet sættes i gang.

² Tilladelse til etablering af faunapassager og vandløbsrestaurering i vandløb, vandområde o5203, der tilløber Rårup Å, As Vig, iht. vandløbsloven.

³ Bekendtgørelse af museumsloven nr. 1017 af 7. juli 2025 (Museumsloven).

Figur 1 (fra ansøgningsmaterialet). På ovenstående kort angives vandløbsforekomstens placering (Tilløb til As-Rårup Skelbæk) med rødt.

Sagsfremstilling

Selve vandløbet samt eng, mose og overdrev stødende op til vandløbet er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 om generelt beskyttede naturtyper, hvorefter tilstanden ikke må ændres. Kommunen har dog mulighed for at dispensere herfra, hvis det vurderes, at det ansøgte projekt ikke indebærer en tilstandsændring, der forringer naturtypen og dens levesteder for arter eller giver betydelige forstyrrelser af arter, som findes i området.

Beliggenhed

Projektet gennemføres i Tilløb til As-Rårup Skelbæk med udgangspunkt i vandløbsforekomsten (med id nr. o503) jf. udpegningen i vandområdeplanen, som omfatter en 2,8 km lang strækning af Tilløb til As-Rårup Skelbæk. Strækningen begynder ved Vestermarksvej, 7130 Juelsminde, nord for Klejs, og slutter ved udløbet i As Rårup Skelbæk, der udløber i Rårup Å. Projektområdet fremgår af Figur 1.

Formål

Projektet gennemføres med det formål at forbedre de fysiske forhold og skabe fri passage i vandløbet ved udlægning af gydegrus og skjulesten samt fjernelse af spærringer i form af rørbroer. Derved bidrager projektet til kommunens forpligtelse til opfyldelse af målsætningen om god økologisk tilstand i vandløbet i henhold til statens vandområdeplaner.

Figur 2. Naturtyper (skraverede områder) omfattet af Naturbeskyttelseslovens §3 langs tilløb til As-Rårup Skelbæk, som er et beskyttet vandløb. Rød = mose, grøn = eng, gul = overdrev.

Projektets indhold

Hedensted Kommune har i samarbejde med lodsejere og eksterne rådgivere udarbejdet et projektforslag til restaurering af Tilløb til As-Rårup Skelbæk. Projektet omfatter følgende hovedaktiviteter:

- Etablering af 11 gydebanker med grus (16–64 mm) og skjulesten.
- Fjernelse af 1 rørbro og genetablering af åbent vandløb.
- Udskiftning af 2 rørbroer og bundsænkning i 1 eksisterende rørbro.
- Mindre terræntilpasninger ved adgangsforhold samt brug af køreplader efter behov.
- Fjernelse af enkelte mindre træer for at få adgang til vandløbet.

Gydebanke	St start m	St slut m	Længde m	Tykkelse m	Bredde m	m ³ grus
1	2100	2110	10	0,20	1	4
2	2133	2143	10	0,25	1,5	5
3	2217	2227	10	0,25	1,5	5
4	2252	2258	6	0,20	1,5	3
5	2275	2284	9	0,25	1,5	5
6	2489	2493	4	0,20	1,5	2
7	2530	2535	5	0,25	1,5	3
8	2565	2570	5	0,25	1,5	3
9	2606	2612	6	0,20	1,5	3
10	2632	2638	6	0,20	1,5	3
11	2662	2668	6	0,20	1,5	3
Sum			77			39

Figur 3. Tabel 8.1 fra forundersøgelsen (fra ansøgningsmaterialet) dimensioner og placering af grusbanker.

Figur 4.1 Tiltagskort fra ansøgningsmateriale. To rørbroer.

Figur 4.1.1 Detaillkort for fjernelse af rørbro længst opstrøms (st. 221 m), gul markering og udskiftning af rørbro (st. 1.132), grøn markering. Skraverede områder er §3 beskyttede. Turkis stiplede linje er beskyttet vandløb.

Figur 4.2 Tiltagskort fra ansøgningsmateriale. To rørbroer og gydebanks 1-11.

Figur 4.2.1 Detailkort for udskiftning af rørbro (st. 2.263 m), grøn markering, og udskiftning af rørbro (st. 2.753 m), gul markering. Skraverede områder er §3 beskyttede. Turkis stiplede linje er beskyttet vandløb.

Nedlæggelse af rørbro

Rørbro der fjernes, er placeret længst opstrøms i vandløbet (st. 221 m). Ved denne rørbro fjernes det 7 meter lange Ø250 beton rør, og der etableres et åbent forløb. Ved rørbåbnings start etableres bunden i kote 63,15 m, og ved slut skal bunden være i kote

62,75 m. Bundbredden på strækningen er 0,5 meter, og brinkerne skal efter mindre tilretninger have et anlæg 1:1,5.

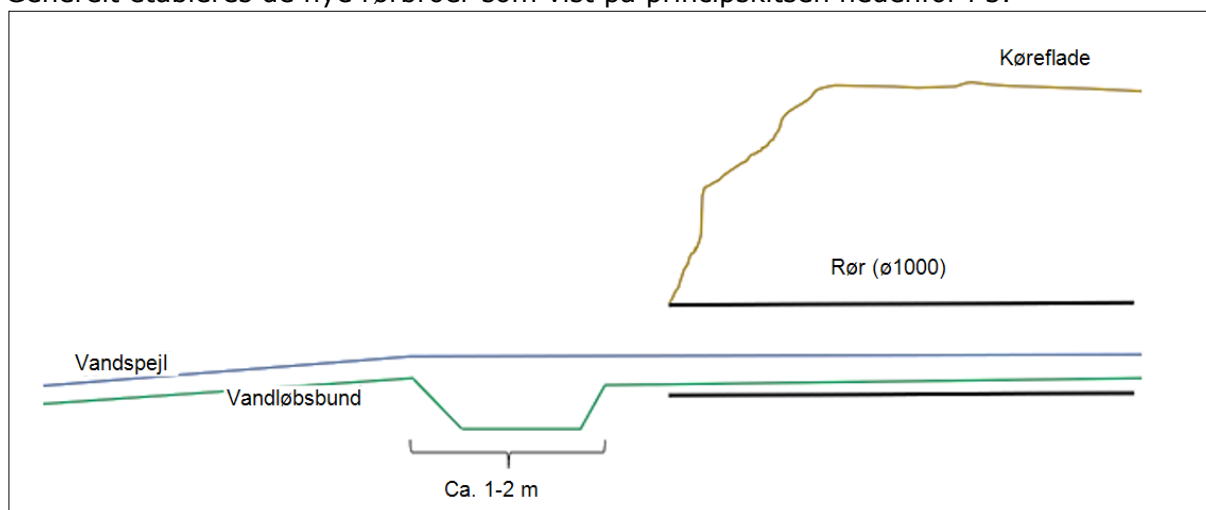
Det eksisterende betonrør og bortskaffes efter gældende regler for affaldshåndtering. Efterfølgende laves mindre tilpasninger af vandløbsbrinkerne og materiale der fjernes spredes ud på marken i nærheden. Der udlægges ikke materiale på vandløbsbunden, men det sikres, at der er en ubrudt vandløbsbund og at faldet på vandløbsbunden følger det generelle fald på vandløbet de pågældende steder.

Ved røråbnings start etableres bunden i kote 0,60 m, og ved slut skal bunden være i kote 0,30 m. Bundbredden på strækningen er 1 meter, og brinkerne skal efter mindre tilretninger have et anlæg 1;1,5.

Udskiftning af rørbroer

Der projekteres udskiftning af rør ved 3 rørbroer. Ved den ene rørbro fjernes det eksisterende betonrør og bortskaffes efter gældende regler for affaldshåndtering. Efterfølgende genetableres med et nyt rør som beskrevet nedenfor. Ved den anden rørbro genanvendes det eksisterende rør.

Generelt etableres de nye rørbroer som vist på principskitzen nedenfor i 5.

Figur 5. Figur 8-1 Principskitse/længdeprofil af rørbro fra ansøgningsmaterialet.

Den ene rørbro der udskiftes er placeret i st. 1.132 m og fungerer som overkørsel mellem dyrkede marker. Det nuværende Ø350 rør udskiftes med et nyt Ø500 betonrør, hvorved der bliver plads til en naturlig vandløbsbund i det fremtidige rør. Der fyldes ca. 20 cm bundsubstrat ind i røret. Dvs. røret sænkes ca. 20 cm under den omgivende bundkote og bunden fortsætter således blot ind i røret.

Rørbroen længde øges med 4 meter, så den nye rørbro vil være fra st. 1.130 m til 1.146 m, hvilket giver en rørlængde på 16 meter. Det nye rør etableres med bundkote i den opstrøms ende i kote 31,80 m, og røret anlægges med et fald på 5 promille. Umiddelbart nedstrøms røret laves en lille, stensikret fordybning med det formål at mindske vandets energi ved store afstrømninger.

Det eksisterende kørelag fjernes og lægges i depot. Efter etablering af det nye rør, genanvendes dette materiale som det nye kørelag. Kørefladen på den eksisterende jordvej er kote 34,05 m. Røret vil få overkant i kote 32,60 m. Der vil således være et jorddække over røret på ca. 150 cm.

Den anden rørbro der udskiftes er placeret i st. 2.263 m og fungerer som overkørsel mellem engarealer. Det nuværende Ø500 rør genbruges dette sted, da røret er helt nyt.

Der fyldes ca. 20 cm bundsubstrat ind i røret. Dvs. røret sænkes ca. 20 cm under den omgivende bundkote og bunden fortsætter således blot ind i røret.

Rørbroen længde bliver 7 meter. Det nye rør etableres med bundkote i den opstrøms enden i kote 6,60 m, og røret anlægges med et fald på 5 promille. Umiddelbart nedstrøms røret laves en lille, stensikret fordybning med det formål at mindske vandets energi ved store afstrømninger. Det bemærkes, at denne fordybning ikke er medtaget i VASP længdeprofil over de projekterede forhold og at det dermed på længdeprofil fremgår, som om der stadig er et fald ud af det fremtidige rør, men dette er ikke tilfældet.

Det eksisterende kørelag fjernes og lægges i depot. Efter etablering af det nye rør, genanvendes dette materiale som det nye kørelag. Kørefladen på den eksisterende jordvej er kote 8,25 m. Røret vil få overkant i kote 7,10 m. Der vil således være et jorrdække over røret på ca. 100 cm.

Den tredje rørbro, der udskiftes, er placeret længst nedstrøms i vandløbet (st. 2.753 m). Ved denne rørbro fjernes det 5 m lange Ø350 betonrør, og der erstattes med et 5 meter langt Ø1000 rør. Efter partshøring er ansøgningen blevet ændret fra fjernelse af rørbro og etablering af åbent vandløb, til i stedet at opskaleres røret til 1000Ø, men bibeholde samme længde.

Arbejdet udføres efter aftale med berørte lodsejere og forventes gennemført i perioden januar – marts 2026 under hensyntagen til vandløbets natur- og miljøforhold.

Projektet kan ses i sin helhed i det vedhæftede detailprojekt (bilag 1). Senere ændringer fremgår ikke.

Beskrivelse af naturområderne

Engen op mod Vestermarksvej på begge sider af vandløbet har samlet set en dårlig-ringe naturtilstand. Der er kun få gode karakteristiske arter for naturtypen og mange næringskrævende arter samt et en struktur med tykt førnelag.

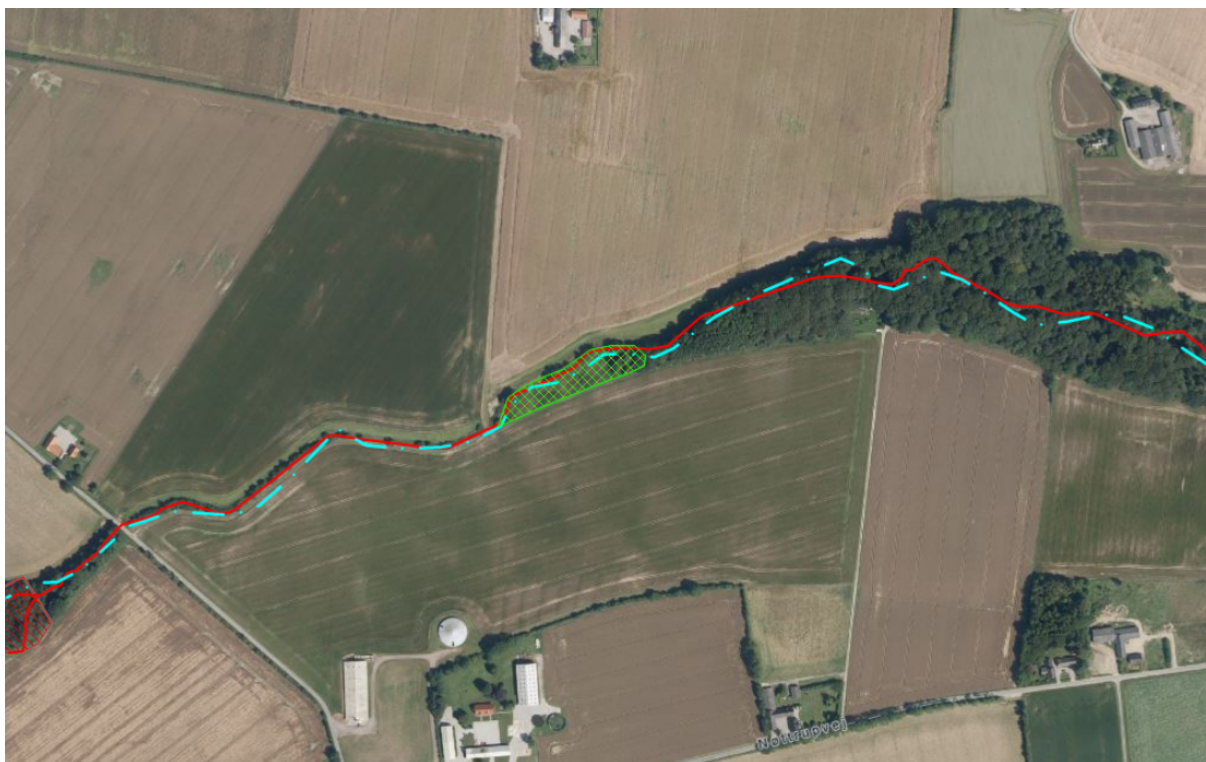
I forlængelse heraf mod øst ligger en mose med dårlig naturtilstand. Der er flere gode arter bl.a. tykbladet ærenpris og hyldebladet baldrian, dyndpadderok, vandnavle og almindelig milturt. Mosen er tilgroet skovmose langs vandløbet med 10% åben mose, som afgræsses. Halvdelen af skovmosen er pilesump.

Nord for vandløbet i tilknytning til engen og mosen ligger et overdrev på en skrænt ned mod vandløbet. Overdrevet er ikke besigtiget.

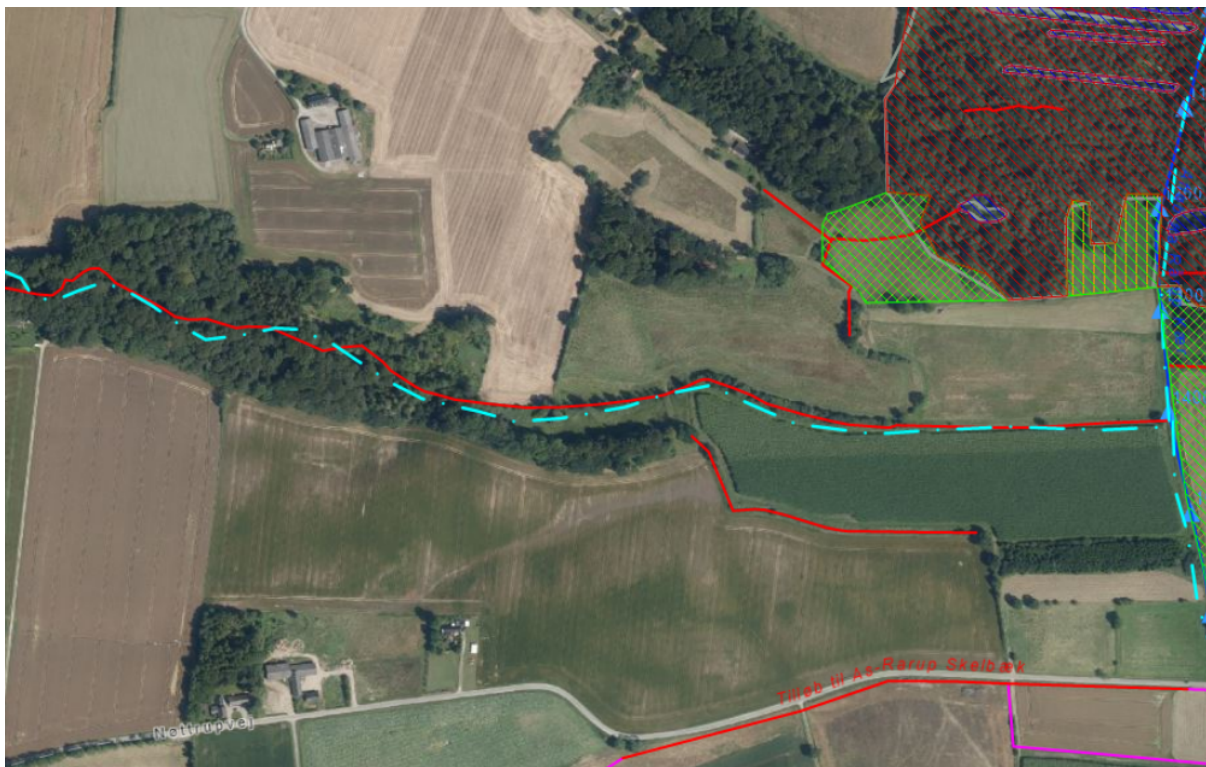
Længere mod øst er der en eng, som er har ringe naturværdi. Den er domineret af næringskrævende arter, og er randpåvirket af marker samt har en struktur med et tykt førnelag.

Figur 6. Ortofoto 2024 © Hedensted Kommune. Beskyttede naturtyper (skraverede arealer, rød = mose, grøn = eng og gul = overdrev) langs beskyttet vandløb (turkis stiplede linje).

Figur 7. Ortofoto 2024 © Hedensted Kommune. Beskyttede naturtyper (skraverede arealer, rød = mose, grøn = eng og gul = overdrev) langs beskyttet vandløb (turkis stiplede linje).

Figur 8. Ortofoto 2024 © Hedensted Kommune. Beskyttede naturtyper (skraverede arealer, rød = mose, grøn = eng og gul = overdrev) langs beskyttet vandløb (turkis stiplet linje).

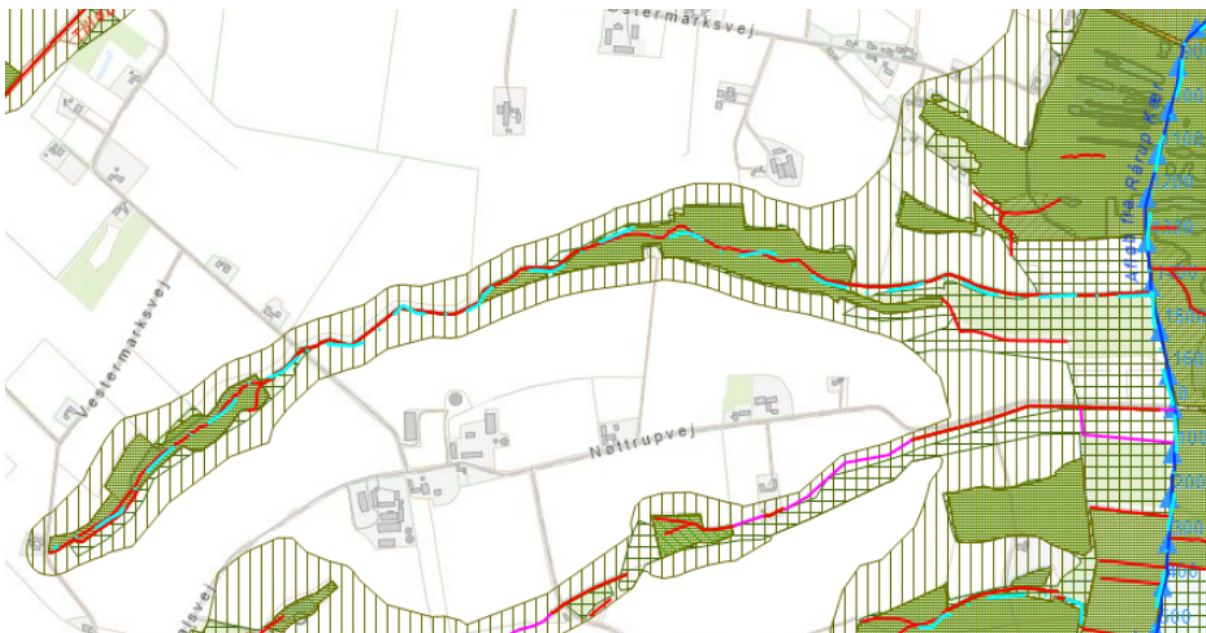
VVM

Projektet er blevet screenet i henhold til miljøvurderingsloven⁴ for at vurdere, om det er omfattet af krav om miljøvurdering (VVM). På baggrund af screeningen har Hedensted Kommune vurderet, at projektet ikke vil kunne medføre væsentlig indvirkning på miljøet, og at det derfor ikke udløser krav om miljøvurdering, og at det kan gennemføres uden væsentlige negative påvirkninger af naturen, hvis de opstillede vilkår overholdes.

Kommuneplan

Projektområdet overlapper kommuneplanens udpegning "Grønt Danmarkskort" omfattende både Naturbeskyttelsesinteresser, Økologiske forbindelser samt Potentielle naturbeskyttelsesinteresser og Potentielle Økologiske forbindelser.

⁴ Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM), jf. lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023 (miljøvurderingsloven)

Figur 9. Grønt Danmarkskort fra Hedensted Kommunes Kommuneplan 2021-2033.

Natura 2000-områder og bilag IV arter

Der skal ifølge habitatbekendtgørelsen⁵ foretages en vurdering af om projektet kan påvirke Natura 2000-områder eller bilag IV arter i området væsentligt.

Der er ca. 4,6 km til nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde: Natura 2000 område nr. 78 'Skove langs nordsiden af Vejle Fjord', som rummer Habitatområde nr. 67 og Fuglebeskyttelsesområde nr. 45.

Hedensted Kommune har ikke registreret bilag IV arter i området hvor projektet ønskes placeret. Ejendommen er beliggende indenfor udbredelsesområdet for bilag IV arter som dværg-, vand-, og sydflagermus, markfirben, spidssnudet frø og stor vandsalamander⁶. I den østligste strækning af Tilløb til As-Rårup Skelbæk er ligeledes Langøret flagermus. Odder findes i de fleste danske vandløb men er ikke blevet registreret her.

Vandområdeplan

Målsætningen for vandløbet (Tilløb til As-Rårup Skelbæk) er, jf. Vandområdeplanerne, at vandløbet skal have en 'God kemisk tilstand' og en 'God økologisk tilstand'. I henhold til

⁵ Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter Bek. nr. 1098 af 21. august 2023 med senere ændringer jf. bekendtgørelse nr. 1058 af 22. august 2025 (habitatbekendtgørelsen).

⁶ Søgaard, B., Wind, P., Elmeros, M., Bladt, J., Mikkelsen, P., Wiberg-Larsen, P., Johansson, L.S., Jørgensen, A.G., Sveegaard, S. & Teilmann, J. 2013. Overvågning af arter 2004- 2011. NOVANA. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 240 s. - Videnskabelig rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 50. <http://www.dmu.dk/Pub/SR50.pdf> og Therkildsen, O.R., Wind P., Elmeros, M., Alnø, A.B., Bladt, J., Mikkelsen, P. Johansson, L.S., Jørgensen, A.G., Sveegaard S. & Teilmann J. 2020. Arter 2012-2017. NOVANA. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Overvågning af arter 2004- 2011, NOVANA. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi - Videnskabelig rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 50. <http://www.dmu.dk/Pub/SR50.pdf> og Arter 2012-2017, NOVANA. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi - Videnskabelig rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 358, Maj 2020. <https://dce2.au.dk/pub/SR358.pdf> og Opdatering af: Håndbog om dyrearter på Habitatdirektivets bilag IV - Videnskabeligrapport fra DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 520, Maj 2023 [SR520.pdf](https://dce2.au.dk/pub/SR520.pdf) og Opdatering af: Håndbog om dyrearter på Habitatdirektivets Bilag IV, Del 2 – Odder og flagermus - Videnskabelig rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 603, april 2024 [SR603.pdf](https://dce2.au.dk/pub/SR603.pdf).

MiljøGIS for høring af genbesøg af vandområdeplaner 2021-2027⁷ har vandløbet en god kemisk tilstand. Målsætningen om God økologisk tilstand er for vandløbet, jf. Vandområdeplanerne, ikke opfyldt, og tilstanden er vurderet til følgende: Smådyrsvurdering ved DVFI⁸: 'God økologisk tilstand'. Fisk: årlig økologisk tilstand'. Nationalt specifikke stoffer: 'Ikke-god økologisk tilstand'. Øvrige parametre er ukendte for vandløbet. Den samlede økologiske tilstand er på baggrund af ovenstående vurderinger registreret til Dårlig økologisk tilstand.

I vandplanen⁹ er konkrete indsatser og mindre strækningsbaserede restaureringer fastsat som indsatsbehov i Tilløb til As-Rårup Skelbæk, som er en del af vandforekomsten o5203 og hvor målet er at opnå god økologisk tilstand. Genskabelse af kontinuitet og forbedrede fysiske forhold er nødvendige for at sikre faunapassage og levevilkår for smådyr og fisk, herunder laksefisk og andre vandløbsafhængige arter.

Kommunens vurdering

Vandløbet er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Dette gælder ligeledes flere af de tilstødende arealer langs vandløbsforekomsten. De beskyttede arealerne omkring vandløbet består af eng, mose og overdrev. Projektet er udformet således, at det ikke medfører negativ påvirkning af de beskyttede naturtyper. Tværtimod vil projektet bidrage til at forbedre de hydrologiske og fysiske forhold i og til dels omkring vandløbet. Arbejdet omkring rørbroer er af midlertidig karakter, hvorfor påvirkningen af beskyttede naturtyper vurderes at være minimal.

Formålet med projektet i Tilløb til As-Rårup Skelbæk er at forbedre de fysiske og biologiske forhold ved at udlægge gydegrus, etablere skjulesten samt fjerne og udskifte rørbroer, herved bidrager projektet til, at vandløbet kan opnå god økologisk tilstand i overensstemmelse med vandområdeplanernes målsætning.

Ifølge retningslinjen i kommuneplanen for udpegningen Grønt Danmarkskort prioriteres naturplejeprojekter, vådområdeprojekter, klimahåndteringsprojekter og naturforbedrende indsatser i vandløb for eksempel restaureringer ved udlæg af grus, fjernelse af faunaspærringer og plantning af træer så vidt muligt inden for rammerne af Grønt Danmarkskort. Projektet ligger indenfor rammerne af Grønt Danmarkskort og vurderes at være en forbedring i forhold til naturværdierne. Derfor vurderes projektet at være i overensstemmelse med kommuneplanens retningslinjer for den berørte udpegning.

På grund af afstanden og projektets karakter vurderes projektet ikke at have indflydelse på Natura 2000-områdernes udpegningsgrundlag.

Hedensted Kommune vurderer at projektets udførelse ikke forringer levevilkårene for dyre- og plantearter omfattet af Habitatdirektivets bilag IV, idet arbejdet foregår i en

⁷ MiljøGIS for høring af genbesøg af vandområdeplaner 2021-2027, kan ses via dette link: [Miljøgis](https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=vandrammedirektiv3genbesoeg2024) (https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=vandrammedirektiv3genbesoeg2024).

⁸ DVFI er forkortelse for Dansk Vandløbs Fauna Indeks, som benyttes til at vurdere vandløbets tilstand.

⁹ P.t. gældende er Vandområdeplan 2021-2027 af 15. juni 2022, hvor indsatsen kan ses i MiljøGIS for offentliggørelse af Vandområdeplaner 2021-2027, se eventuelt dette link: [Miljøgis](https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=vandrammedirektiv3-2022) (https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=vandrammedirektiv3-2022).

begrænset periode og inden for et afgrænset areal. Der gennemføres ikke ændringer, som fjerner levesteder, og arbejdet vil under de stillede vilkår blive tilrettelagt, så forstyrrelser minimeres. Projektet kan fremme vilkårene for padder og odder. Det vurderes på den baggrund, at projektet ikke vil forringe levevilkårene for dyre- og plantearter omfattet af Habitatdirektivets bilag IV.

På baggrund af ovenstående kan der gives dispensation til det ansøgte.

Klagevejledning m.v.

Der kan klages over afgørelsen til Miljø- og Fødevareklagenævnet af:

- adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Afgørelsen vil blive offentlig bekendtgjort på [Hedensted Kommunes hjemmeside](#).

Klagefristen udløber fire uger efter afgørelsen er meddelt. Hvis afgørelsen har været offentlig bekendtgjort, regnes fristen fra bekendtgørelsen. Klagen skal således være indgivet i **Klageportalen** og klager skal have godkendt og betalt gebyr eller bestilt en faktura i Klageportalen, senest den **16. januar 2026**.

Klageportalen finder du via [hjemmeside for Nævnenes Hus](#), [BorgerDK](#) eller [Virksomhedsregisteret](#). Du logger på Klageportalen med NEM-ID. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Hedensted Kommune via Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 900,- kr. for borgere og 1.800,- kr. for virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder.

I Klageportalen sendes din klage automatisk først til Hedensted Kommune. Hedensted Kommune sender klagen videre til behandling i nævnet via Klageportalen, hvis afgørelsen fastholdes. Du får besked om videre sendelsen.

Hvis du sender din klage uden om Klageportalen, afviser Miljø- og Fødevareklagenævnet din klage, medmindre du forinden er blevet fritaget for brug af Klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Hedensted Kommune. Hedensted Kommune videregiver herefter din anmodning til nævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt du kan fritages. Se betingelserne for at blive fritaget på [hjemmeside for Nævnenes Hus](#).

Vær opmærksom på, at en rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Hvis afgørelsen ønskes prøvet ved en domstol, skal sagen være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt eller annonceret.

I øvrigt

Dispensationen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år.

Kommunens dispensation fra naturbeskyttelsesloven fritager dig ikke for at søge om tilladelse efter anden nødvendig lovgivning.

Tilladelse efter vandløbsloven¹⁰ meddeles særskilt med tilhørende screeningsafgørelse, jævnfør miljøvurderingsloven¹¹.

Hvis du ikke inden 5 uger efter annonceringen på kommunens hjemmeside har modtaget besked fra kommunen om, at der er kommet klager, kan dispensationen udnyttes.

Hvis du er i tvivl om noget i denne dispensation, er du velkommen til at ringe hertil på telefonnummer +4579755628.

Med venlig hilsen

Lene Kofoed
Biolog

Kopi til: (med digital post)

Danmarks Naturfredningsforening
Miljøstyrelsen
Friluftsrådet
Dansk Ornitologisk Forening
Dansk Ornitologisk Forening, Sydøstjylland
VejleMuseerne
Glud Museum
Dansk Botanisk Forening
Danmarks Sportsfiskerforbund
Samt til følgende lodsejere:
Ejer af matrikel nr. 7p Klejs By, Rårup
Ejer af matrikel nr. 4a Klejs By, Rårup
Ejer af matrikel nr. 4t Klejs By, Rårup
Ejer af matrikel nr. 4ag Klejs By, Rårup
Ejer af matrikel nr. 14a Rårup By, Rårup
Ejer af matrikel nr. 15g Rårup By, Rårup
Ejer af matrikel nr. 8i Klejs By, Rårup
Ejer af matrikel nr. 8d Klejs By, Rårup
Ejer af matrikel nr. 4af Klejs By, Rårup
Ejer af matrikel nr. 14x Rårup By, Rårup

¹⁰ Lovbekendtgørelse nr. 1217 af den 25. november 2019 om vandløb (Vandløbsloven).

¹¹ Lovbekendtgørelse nr. 4 af den 3. januar 2023 af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) (Miljøvurderingsloven).

Bilag 1

Vandløbsrestaurering i Tilløb til As-Rårup Skelbæk, vandområde o5203

Teknisk forundersøgelse inkl. detailprojektering

Udarbejdet til:

Hedensted Kommune
Natur, Vej og Anlæg
Stationsparken 1
7160 Tørring

Udarbejdet af:

EnviDan A/S
Projektleder: Esben A. Kristensen
Kvalitetssikring: Marie-Louise Muff
Grønne
Revision: Endelig
Dato: 22.08.2023
Projektnr.: 1223082

HAV & FISK

Miljø- og
Fødevareministeriet
Fiskeristyrelsen

Den Europæiske Union
Den Europæiske Hav- og Fiskerifond

Indholdsfortegnelse

1. Resumé	4
2. Indledning	5
2.1 Baggrund	5
2.2 Formål	5
3. Eksisterende forhold	5
3.1 Områdebeskrivelse	5
3.2 Vandløbsforhold	6
3.3 Besigtigelse	6
3.4 Fysiske forhold	8
3.5 Biologiske forhold	9
3.6 Jordbundsforhold	10
3.7 Landskabelige forhold	13
3.8 Planforhold og administrationsgrundlag	16
3.9 Tekniske anlæg	19
4. Skitseprojektering	19
4.1 Udlægning af groft materiale	20
4.2 Fjernelse af fysiske spærringer	21
5. Lodsejerdialog	21
6. Økonomi og omkostningseffektiviteten	21
7. Konklusion forundersøgelsen	22
8. Detailprojektering	23
8.1 Arbejdsplads og adgangsveje	23
8.2 Etablering af gydebanker	23
8.3 De enkelte gydebanker	24
8.4 Fjernelse af fysiske spærringer	27
9. Konsekvensvurdering	29
9.1 Vandløbsforhold	29
9.2 Okker	30
9.3 Arealanvendelse	30
9.4 Planforhold og administrationsgrundlag	31
9.5 Tekniske anlæg	31

Bilagsfortegnelse

Bilag 1	Længdeprofil af Tilløb til As-Raarup Skelbæk fra opmålingen
Bilag 2	Oversigtskort med projekttiltag
Bilag 3	Længdeprofil med de projekteret tiltag i Tilløb til As-Raarup Skelbæk

Resumé

Nærværende rapport udgør den tekniske forundersøgelse inkl. detailprojektering af et vandløbsrestaureringsprojekt i Tilløb til As-Rårup Skelbæk. Indsatsen har id-nr. o5203 og omfatter 2,814 km vandløb. Vandløbsforekomsten er beliggende øst for Hornsyld i den østlige del af Hedensted Kommune.

Projektet er en del af vandområdeplanen for hovedvandopland 1.9 Horsens Fjord, og er således en del af det danske Hav- og Fiskeriudviklingssprogram 2014-2020.

Tilløb til As-Rårup Skelbæk har ikke målopfyldelse og årsagen til den manglende målopfyldelse i vandområdet er, at der er mangel på groft materiale og der er spærringer på vandløbet. Dette har medført, at den økologiske tilstand målt ud fra fisk er ringe.

Formålet med nærværende tekniske forundersøgelse inkl. detailprojektering er at undersøge mulighederne for at forbedre den økologiske kvalitet i Tilløb til As-Rårup Skelbæk ved hjælp af virkemidlerne:

- Udlægning af groft materiale
- Fjernelse af fysiske spærringer

Gennem forundersøgelsen og detailprojekteringen, og ved dialog med Hedensted Kommune og de berørte lodsejere, er det besluttet, at restaureringen overordnet gennemføres ved udlægning af groft materiale i form af 11 gydebanker samt fjernelse af 4 spærringer i form af rørbroer. Ved 2 af rørbroerne fjernes røret helt, mens der foretages udskiftning af røret ved de 2 andre. Med de projekterede tiltag vil de fysiske forhold i vandløbet blive bedre, så de kan understøtte målopfyldelse i det samlede vandområde. Alle de berørte lodsejere er positive overfor projektet.

Samlet set kan projektet gennemføres omkostningseffektivt, da det er muligt at holde udgifter til realisering under 1,5 gange referenceværdien, og samtidig leve op til kravene i gældende bekendtgørelser. Efter en realisering vil de fysiske forhold være markant forbedret i Tilløb til As-Rårup Skelbæk og det forventes, at de fysiske forhold vil blive så gode, at der kan opnås målopfyldelse og fiskebestanden vil øges i vandløbet. Samtidigt kan projektet gennemføres uden afvandingsmæssige konsekvenser, da udlægningen af groft materiale sker hvor faldet er højt og hvor der ikke forekommer drænudløb.

Indledning

Hedensted Kommune har anmodet EnviDan A/S om at udarbejde en teknisk forundersøgelse inkl. detailprojektering for et vandløbsrestaureringsprojekt i Tilløb til As-Rårup Skelbæk. Indsatsen har id-nr. 05203 og omfatter 2,814 km vandløb. Nærværende rapport inkl. bilag og tegninger udgør således den tekniske forundersøgelse, inkl. detailprojektering.

Baggrund

Tilskudsordningen der finansierer nærværende projekt tager afsæt i Vandområdeplanerne 2015-21. Vandløbsrestaureringsordningen er en del af det danske Hav- og Fiskeriudviklingsprogram 2014-2020. Hav- og Fiskeriudviklingsprogrammet har til formål at medvirke til at indfri EU2020-målene om en smart, inkluderende og bæredygtig vækst. Dette sker gennem fremme af en fiskeripolitik, der balancerer hensyn til miljø, natur og behov for vækst og beskæftigelse i fiskeri og akvakultur. Formålet med tilskud til kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering er gennem forbedring af de fysiske forhold i vandløb:

- at bidrage til genopretning af gydepladser og passager for fisk,
- at forbedre forholdene for den akvatiske flora og fauna i øvrigt
- at sikre det fastlagte miljømål i konkrete vandløbsforekomster på en omkostningseffektiv måde

Genopretning foregår ved at restaurere vandløbsstrækninger ved brug af mindre eller større strækningsbaserede restaurering. Restaureringen kan for eksempel være udlægning af groft materiale, genslyngning eller lignende. Derudover foregår genopretning ved gennemførelse af punktbaserede restaureringer som fjernelse af spærringer eller ved etablering af sandfang og okkeranlæg.

Nærværende projektstrækning er en del af vandområdeplanen for vandområde 1.9 Horsens Fjord.

Formål

Formålet med nærværende tekniske forundersøgelse er at undersøge mulighederne for at forbedre den økologiske kvalitet i Tilløb til As-Rårup, Skelbæk ved hjælp af virkemidlerne:

- Udlægning af groft materiale
- Fjernelse af fysiske spærringer

Forundersøgelsen skal indeholde alle nødvendige oplysninger i henhold til at kunne vurdere, om projektet kan realiseres. Herunder hører også samtlige af de krav, der fremgår af bekendtgørelserne på området.

Eksisterende forhold

Områdebeskrivelse

I forbindelse med beskrivelsen af relevante eksisterende forhold, tages der udgangspunkt i vandløbsforekomsten jf. udpegningen i vandområdeplanen. Vandløbsforekomsten har nr. 05203 og omfatter en 2,814 km lang strækning af Tilløb til As-Rårup Skelbæk. Vandløbsforekomsten er beliggende ca. 1,5 km sydøst for Rårup i den østlige del af Hedensted Kommune (Figur 0-2). Vandløbet løber i østlig retning til udløbet med Rårup Å. Rårup Å løber ud i Ringstholt Å der ved Hedehuse løber sammen med Skjold Å, som fortsætter videre ud i Horsens Fjord. Tilløb til As-Rårup Skelbæk er et type 1 vandløb med en samlet længde på ca. 2,814 km.

Figur 0-1 På ovenstående kort angives vandløbsforekomstens placering (Tilløb til As-Rårup Skelbæk) med rødt.

Figur 0-2 På ovenstående kort angives vandløbsforekomstens placering (Tilløb til As-Rårup Skelbæk) med rødt.

Vandløbsforhold

Vandløbsforekomsten har en samlet længde på 2,814 km og begynder ved Vestermarksvej, nord for Klejs. Vandløbsforekomsten slutter ved udløbet i Rårup Å. Der ingen tilløb af andre vandløbsforekomster til Skelbæk, dog er der en række mindre tilløb og grøfter i selve ådalen.

Regulativmæssige forhold

Vandløbsforekomsten er ikke omfattet af et regulativ, da vandløbet jf. Hedensted Kommune er registeret som et privat vandløb.

Opmåling

Der er i forbindelse med nærværende forundersøgelse foretaget en opmåling af projektstrækningen, samt de relevante tilløb. Opmålinger er foretaget med DGPS. GPS'en er programmeret til kun at kunne måle ved en præcision større end 3 cm. Længdeprofiler af de opmålte vandløbsstrækninger fremgår af bilag 1. Som supplement til opmålingen anvendes den seneste digitale terrænmodel.

Besigtigelse

Tilløb til As-Rårup Skelbæk er i forbindelse med forundersøgelsen og detailprojekteringen besigtiget flere gange. Overordnet set har vandløbet gode fysiske forhold, men er dog relativt dybt nedgravet på delstrækninger. Andre delstrækninger forløber som naturvandløb gennem skov. På den nedstrøms del af vandløbet er bunden sandet og der er mangel på groft materiale. Den gode fysiske kvalitet i vandløbet skyldes især det store fald på næsten 70 meter hen over den samlede stræknings længde på 2,814 km. Ved besigtigelserne af vandløbet blev der observeret en stor variation i størrelse af bundmateriale, samt træer langs store dele af vandløbet.

I forbindelse med besigtigelserne, blev der lokaliseret fire faunaspæringer i vandløbet, alle i form af rørunderføringer med enten et kraftigt fald i selve røret eller styrt ud af røret.

Starten på Skelbæk. Station 0

Rørlagt overkørsel med fald ud af udløbet, Skelbæk. Ca st. 1150

Skelbæk har på mange strækninger stor variation i form af groft materiale og fald. st. ca. 1550

Rørlagt overkørsel med fald ud af røret. Spærring for faunaens fri passage. Ca. st.2280

Åbent og terrænnært forløb af Skelbæk. Ca. st. 2550

Udløbet af Skelbæk i Rårup Å, Her er et stort fald ud af røret, og derfor en faunaspærring. Ca. st. 2790

Fysiske forhold

Bestemmelse af fysisk indeks udtrukket fra Miljødata.dk fremgår af Tabel 3-1.

Tabel 0-1. Fysisk indeks på lokaliteter langs indsatsstrækningen.

Lokalitet	Fysisk indeks-værdi
-----------	---------------------

Tilløb til As-Rårup Skelbæk, ved Nøttrupgård (2014)	31
Tilløb til As-Rårup Skelbæk, Syd for Østermark (2020)	48

Fysisk indekssværdier på 31-48 må beskrives som høj i følge Tabel 2. De positive faktorer til udmåling af fysisk indekssværdi er høller og stryg, tværsnitsprofil og fint grus. De negative faktorer er okkerbelastning og dækning af mudder/slam. De registrerede indekssværdier vurderes dog ikke at være retvisende for den overordnede tilstand i Tilløb til As-Rårup Skelbæk, da der på den nedstrøms del er forringede fysiske forhold.

Tabel 2 Fysisk tilstandsvurdering med anvendelse af DFI, Dansk Fysisk Indeks i økologiske tilstandsklasser. Indekserede værdier er beregnet som følger: $(DFI \times 12) / 75$. Indekserede DFI værdier kan dermed ligge mellem 0-1.

Tilstandsklasse	Indekssværdi	Indekseret indekssværdi (0-1)
Høj	>38	>0,67
God	25-40	0,49-0,69
Moderat	13-30	0,33-0,56
Ringe	0-15	0,16-0,36
Dårlig	(-12)-(-5)	0-0,23

Oplande og afstrømning

Oplandet til projektstrækningens opstrøms ende er estimeret til at have et areal på ca. 0,76 km². Det bemærkes at dette estimat er foretaget udelukkende på baggrund af terrænmodellen.

Til beregning af afstrømningskarakteristika anvendt data fra en målestationen MsST Rårup Å, syd for Åstrupvej 29000535. I Tabel 3-3 angives de beregnede vandføringer.

Tabel 0-3 Vandføringen i Tilløb til As-Rårup Skelbæk ved indsatsstrækningens slut.

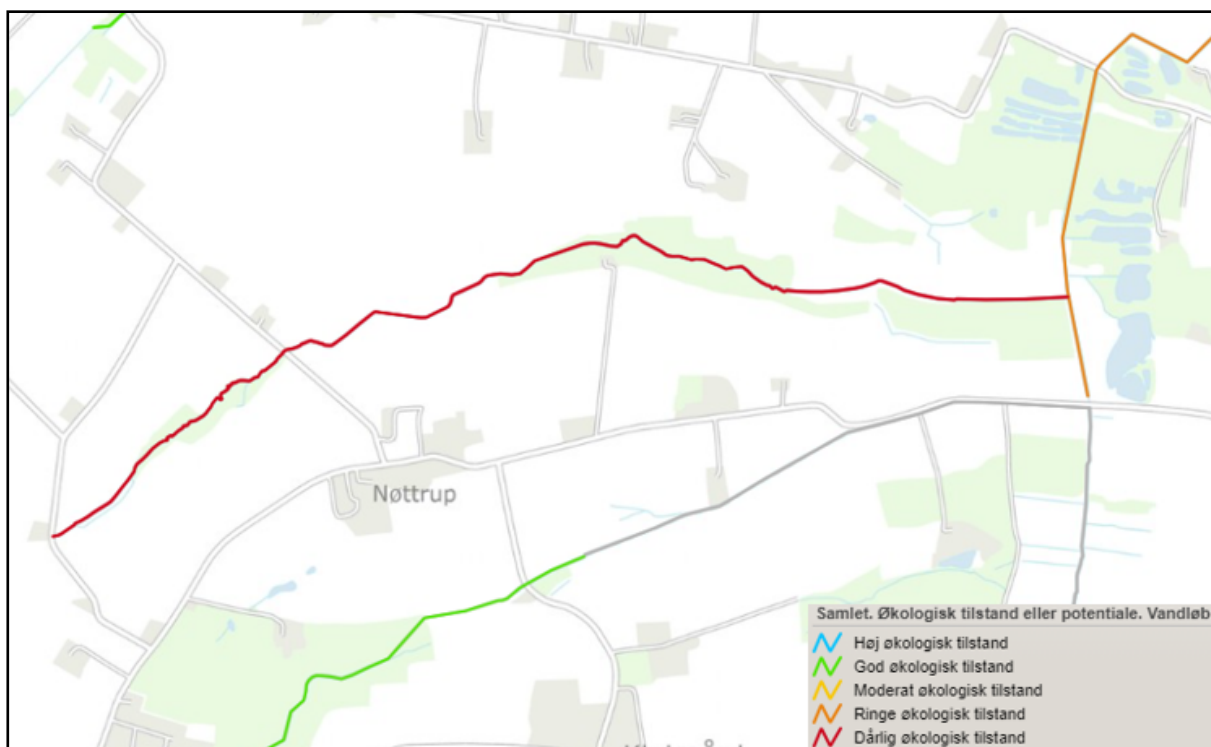
	(l/s/km ²)	(l/s)
Sommermiddel	19,7	15
Vintermiddel	40	30
Medianmaksimum	133,3	100

Hydraulisk model

Data fra vandløbsopmålingen, oplande og karakteristiske afstrømninger anvendes i forbindelse med vandspejlsberegningerne. Behandling af data foregår i programmet VASP. I VASP foregår de hydrauliske beregninger som stykvisse beregninger efter Manning-formlen med anvendelse af modstandsradius.

Biologiske forhold

Den samlede økologiske tilstand for indsatsstrækningen er jf. MiljøGIS til vandområdeplanerne 2015-2021 og vandområdeplanerne 2021-2027 opgjort til at være "dårlig" (Figur 0-3). Vandløbet er målsat til "god økologisk tilstand". I det følgende gennemgås de enkelte biologiske parametre, som den samlede tilstandsvurdering er baseret på.

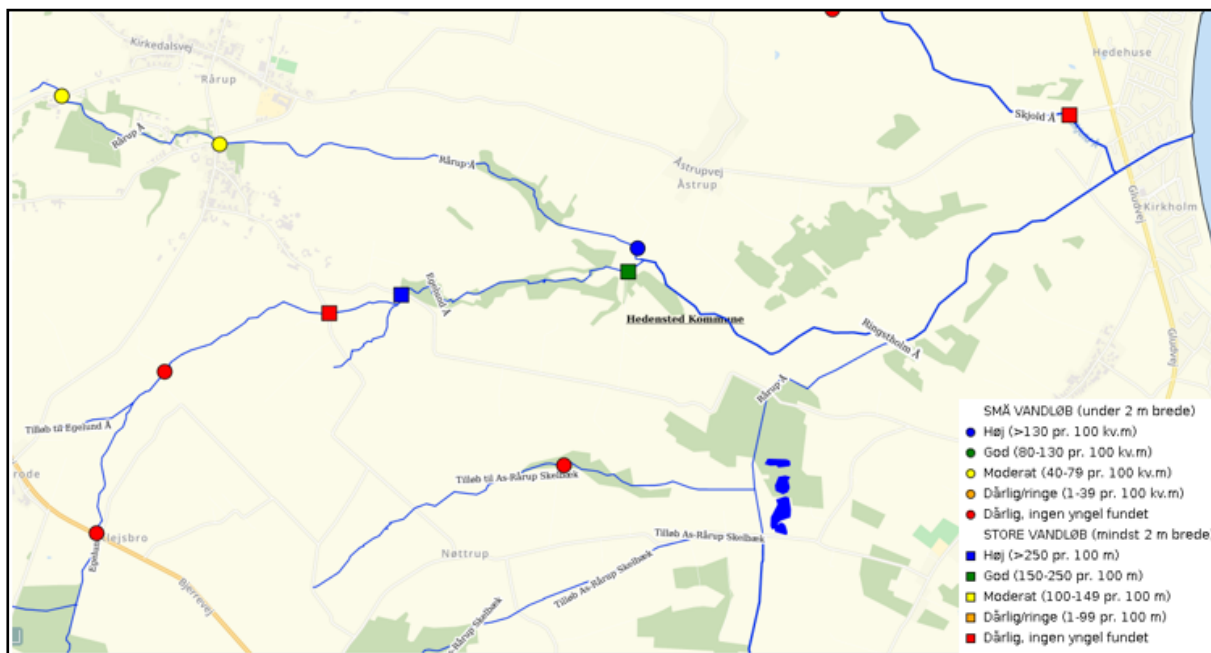
Figur 0-3 Den økologiske tilstand i Skelbæk på og omkring indsatsstrækningen (Kilde: MiljøGis).

Smådyr

Jf. MiljøGIS til vandområdeplanerne er tilstanden vurderet for smådyr til god økologisk tilstand. I forbindelse med en faunaundersøgelse i 2014, blev der i Tilløb til As-Rårup Skelbæk ved Nøttrupgård registreret faunaklasse 6. I 2020 blev der ved en undersøgelse syd for Østermark registreret faunaklasse 7, hvilket er den højst mulige karakter. De gode forhold for smådyr, skyldes især det store fald i vandløbet, samt den store variation af groft materiale.

Fisk

Den økologiske tilstand baseret på fisk er registreret som dårlig. Der har Jf. DTU Aquas ørredkort, været undersøgt for ørredyngel et enkelt sted på projektstrækningen. Her kan det konstateres, at der er dårlig bestand af ørredyngel i Tilløb til As-Rårup Skelbæk (Figur 0-4). Det bemærkes, at kortet angiver den naturlige produktion, dvs. der er taget højde for eventuelle udsætninger. Ved gennemgang af vandløbet i april 2022, kunne det konstateres, at der ved flere rørlagte overkørsler er faunaspærringer.

Figur 0-4 DTU Aqua's ørredindeks for indsatsstrækningen i As-Rårup, Skelbæk. Figuren viser ørred og laks slået sammen.

Makrofytter (planter)

Den økologiske tilstand baseret på makrofytter er registreret som ukendt.

Bentiske alger

Den økologiske tilstand for bentiske alger er registreret som "ukendt".

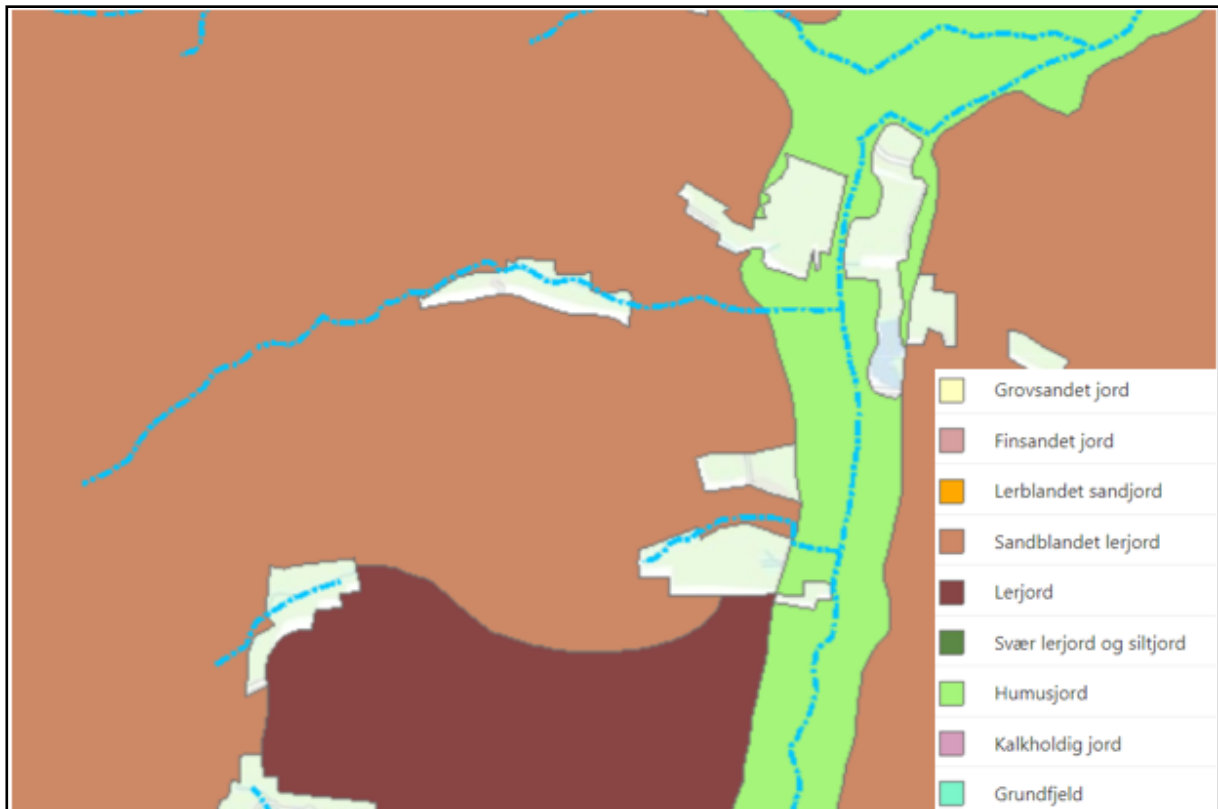
Samlet økologiske tilstand

Samlet set opfylder Tilløb til As-Rårup Skelbæk ikke målsætningen på indsatsstrækningen om "god" økologisk tilstand, da målsætningen for fisk ikke er opfyldt.

Jordbundsforhold

Jordbundstyper

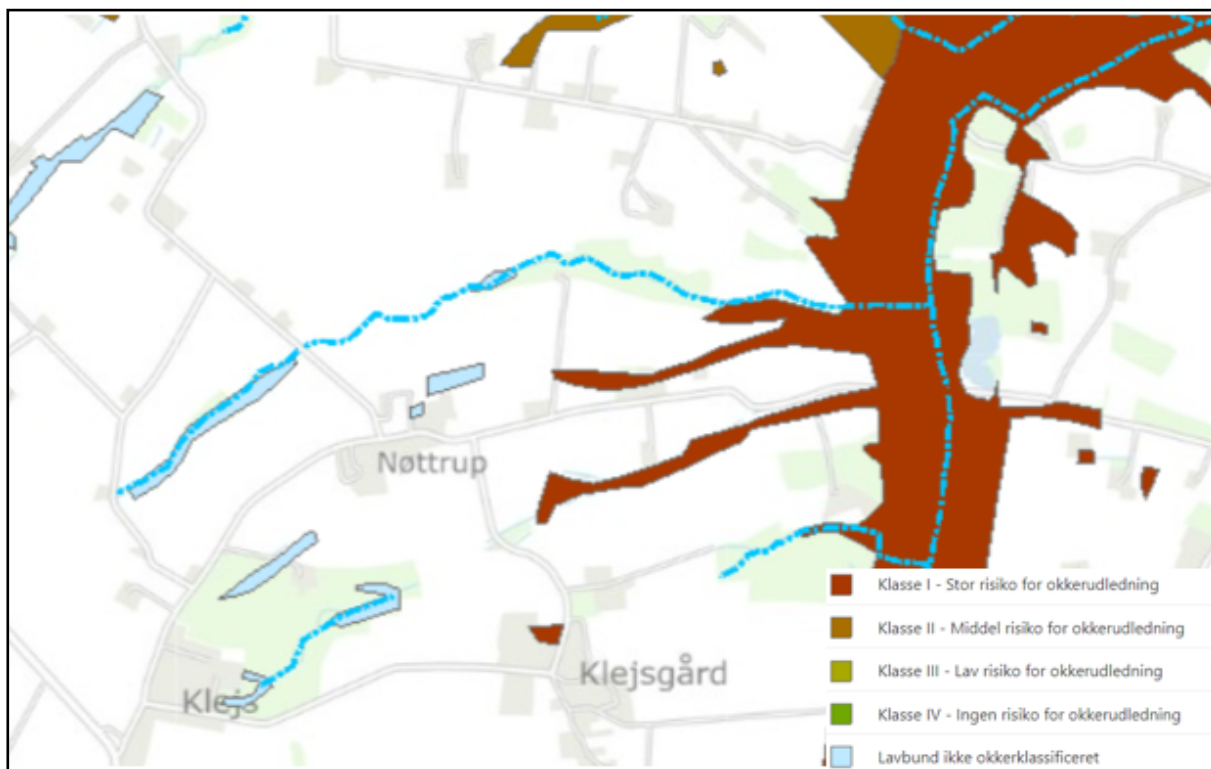
I Figur 0-5 ses et jordartskort for Tilløb til As-Rårup Skelbæk og tilstødende arealer. Kortet stammer fra den geologiske overfladekartering på www.arealinfo.dk. Arealerne omkring vandløbet består næsten udelukkende af sandblandet lerjord samt en mindre del humusjord.

Figur 0-5 Jordbundstyperne omkring Skelbæk. (Miljøportalen)

Okker

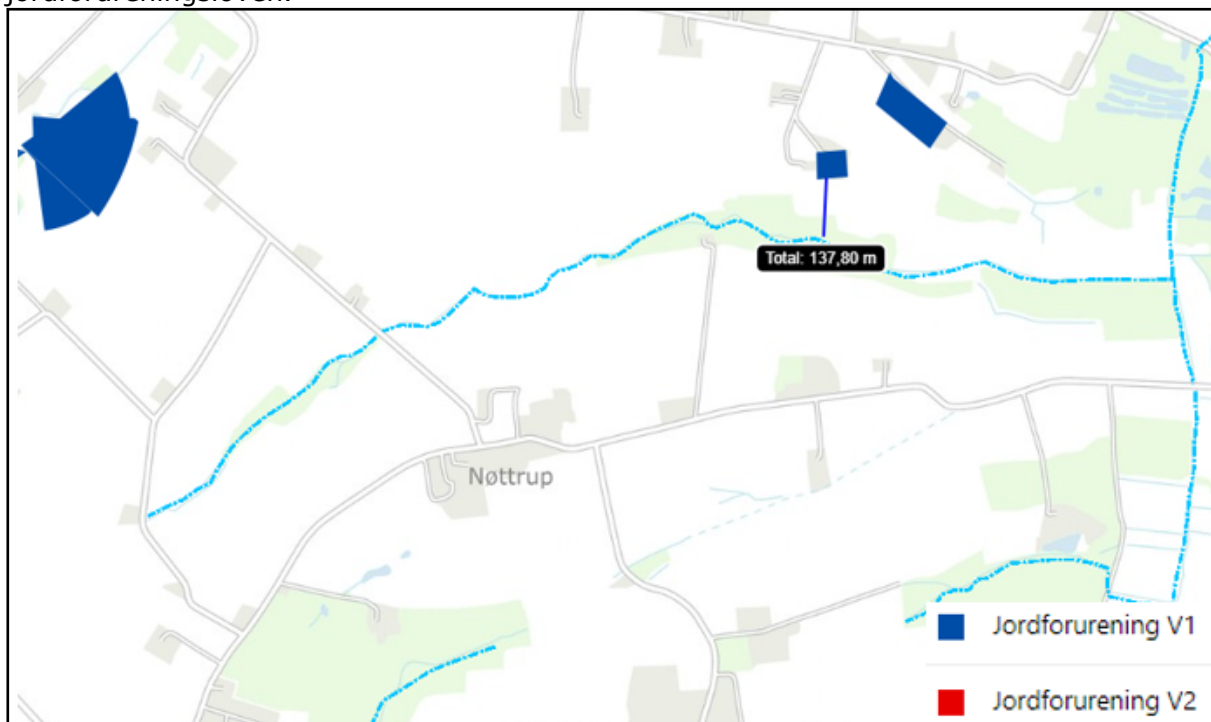
På baggrund af okkerkortlægningen i arealinfo.dk fremgår det af Figur 0-6, at størstedelen af Tilløb til As-Rårup Skelbæk ligger i et område uden risiko for okkerudledning. Længst nedstrøms er arealerne langs vandløbet klassificeret som områder med stor risiko for okkerudledning.

Figur 0-6 Okkerklassificeringen langs Tilløb til As-Rårup Skelbæk. (Miljøportalen)

Jordforurening

Ifølge arealinfo.dk er der registreret en jordforurening ca. 140 m nord for vandløbet (Figur 0-7). Ifølge den tilhørende forureningsattest, har der siden 1975 og frem til i dag været maskinstation på arealet. På matriklen er der ingen igangværende påbud efter jordforureningsloven.

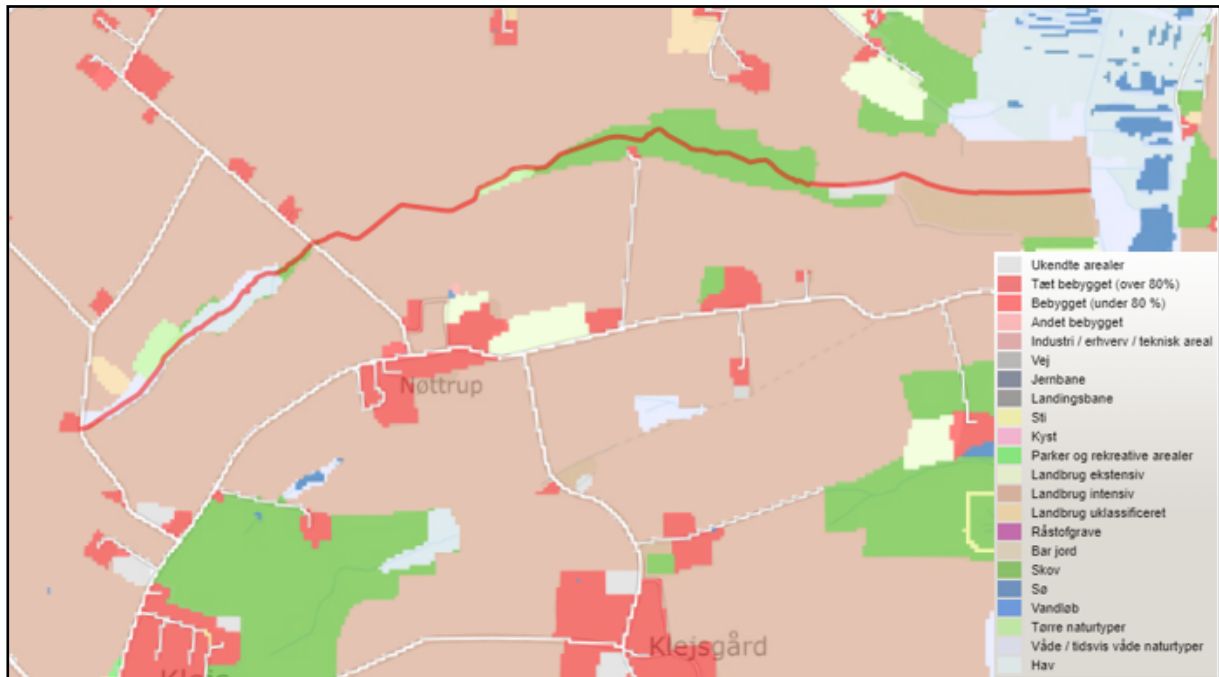

Figur 0-7 Jordforurening i nærheden af Tilløb til As-Rårup Skelbæk. (Miljøportalen)

Landskabelige forhold

Arealanvendelse

Arealerne omkring indsatsstrækningen er præget af intensiv landbrug. Midt på strækningen løber vandløbet igennem et skovstykke, hvor der er pålagt fredskovspligt. Længst opstrøms er et længre forløb med tidsvis våd naturtype og tørre naturtype (Figur 0-8)

Figur 0-8 Arealanvendelsen omkring indsatsstrækningen (Kilde: MiljøGIS).

Landskabshistorik

Ved en gennemgang af bl.a. høje målebordsblade fra perioden 1842-1899 fremgår det, at der på den nedeste strækning af Tilløb til As-Rårup Skelbæk, har været omfattende regulering (Figur 0-9). Reguleringerne er sket inden prioden for høje målbordsblade, og det vides derfor ikke hvornår vandløbsstrækningerne er blevet reguleret. På flyfotos fra 1945, kan det ses at størstedelen af vandløbet er blevet reguleret (Figur 0-10). Dette er sket i perioden mellem høje målebordsblade og flyfoto fra 1945.

Figur 0-9 Høje målebordsblade over Tilløb til As-Rårup Skelbæk.

Figur 0-10 Flyfoto fra 1945 viser, at størstedelen af Tilløb til As-Rårup Skelbæk på dette tidspunkt er udrettet. (Danmarks Arealinformation)

Planforhold og administrationsgrundlag

I forbindelse med beskrivelsen af relevante eksisterende forhold, tages der udgangspunkt i vandløbsforekomsten jf. udpegningen i vandområdeplanen. Vandløbsforekomsten har

nr. 05203 og omfatter en 2,814 km lang strækning af Tilløb til As-Rårup Skelbæk. Tilløb til As-Rårup Skelbæk er et type 1 vandløb med en samlet længde på ca. 2,814 km.

Vandområdeplanen

Vandløbsforekomsten afvander til hovedvandopland 1.9 Horsens Fjord, og er således en del af Vandområdedistrikt Jylland og Fyn. Ifølge basisanalysen på MiljøGIS for Vandområdeplanerne 2021-2027 er den samlede økologiske tilstand "dårlig" på hele strækningen af Skelbæk.

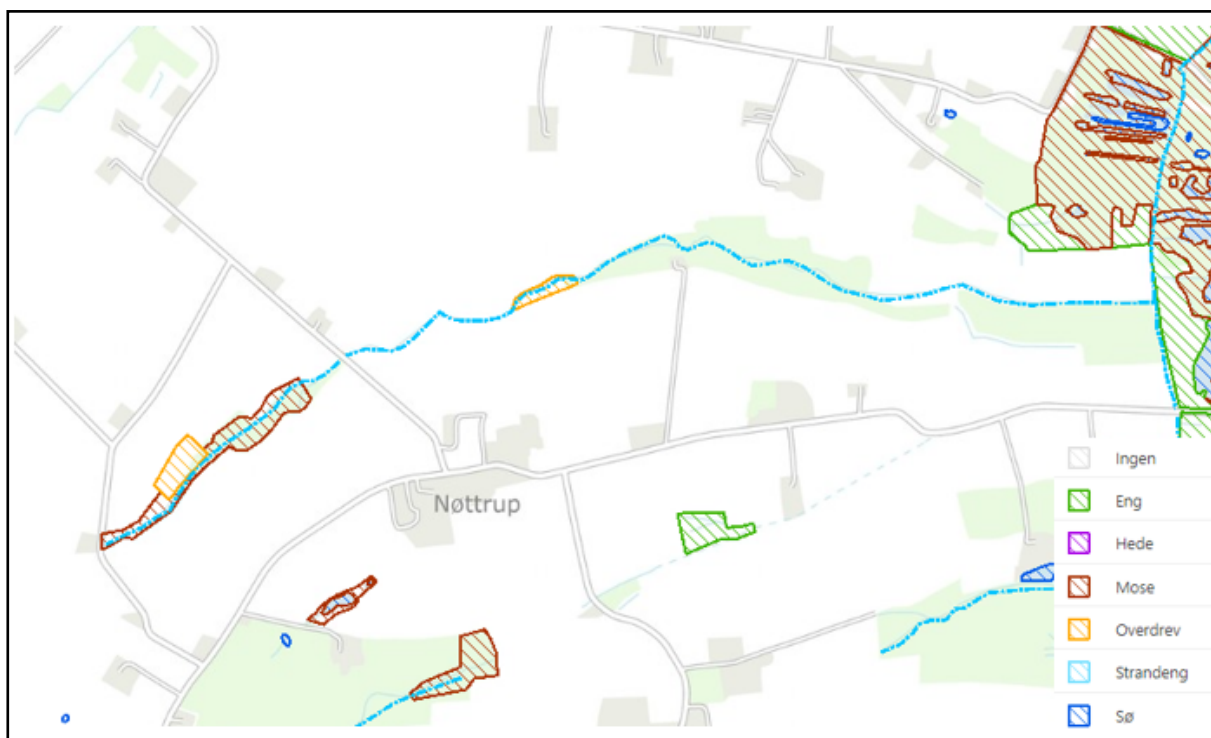
For vandløbsforekomsten (05203) er der udpeget et virkemiddel til forbedring af den økologiske tilstand:

- **Udlægning af groft materiale:** Herved forstås udlægning af groft materiale (primært sten, grus eller træ) alene uden andre fysiske indgreb i enten kanaliserede eller naturligt slyngede vandløb. Det udlagte materiale er/kan være erstatning for materiale, der er blevet fjernet gennem tidligere tiders opgravning og vedligeholdelse.

I forbindelse med besigtigelsen af vandløbsforekomsten, er der lokaliseret fire faunaspærringer, hvilket har ført til ændring/tilføjelse af et yderligere virkemiddel: Fjernelse af fysiske spærringer.

National beskyttet natur

Vandløbsforekomsten er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Dette gælder ligeledes flere af de tilstødende arealer langs vandløbsforekomsten. De beskyttede arealerne omkring vandløbet er domineret af mose og overdrev (Figur 0-11).

Figur 0-11 Naturtyper omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 langs Tilløb til As-Rårup Skelbæk.

Natura 2000-beskyttelse

Vandløbsforekomsten og de tilstødende arealer ligger ikke i et Natura 2000 område. Det nærmeste Natura 2000 område er Natura 2000 område nr. 78 Skove langs nordsiden af Vejle Fjord. Dette område ligger ca 4,5 km syd for Tilløb til As-Rårup Skelbæks udspring.

Bilag IV-arter

I henhold til habitatdirektivets artikel 12 skal EU-medlemslande indføre en streng beskyttelse af en række dyre- og plantearter, uanset om de forekommer indenfor et af de udpegede habitatområder eller udenfor. Bilag IV-arterne er ligeledes beskyttet efter § 29 a i naturbeskyttelsesloven, under navnet bilag 3 arter. Bilag IV-arterne må ikke bevidst forstyrres med skadelig virkning for arten eller bestanden. Forbuddet er gældende i forhold til alle livsstadier. Yngle- eller rasteområder må ligeledes ikke beskadiges eller ødelægges.

Ifølge DMUs faglige rapport nr. 635 vedrørende habitatdirektivets bilag IV arter kan odder, stor vandsalamander, markfirben og spidssnudet frø forekomme omkring vandløbsforekomsten. Der er dog ikke kendskab til, hvorvidt de nævnte arter konkret forekommer inden for undersøgelsesområdet. Derudover må det forventes, at der forekommer flere af de flagermusearter, som er omfattet af bilag IV.

Planloven

Planlovens formål er at sikre, at den sammenfattende fysiske planlægning forener de samfundsmæssige interesser i arealanvendelsen og medvirker til at værne landets natur og miljø, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskets livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet.

Okkerloven

Okkerloven har til formål at forebygge og bekæmpe okkergener i bl.a. vandløb. Ifølge loven skal dræninger og udgrøftninger indenfor jordbrugerhvervet beliggende i de okkerpotentielle områder klasse I og II godkendes af kommunen. Udpegningen af okkerpotentielle områder indikerer risiko for udvaskning af okker i forbindelse med sænkning af grundvandsstanden. I forbindelse med øvrige tiltag der har samme effekt på grundvandsforholdene skal risikoen for udvaskning af okker tilsvarende vurderes efter reglerne i miljøbeskyttelsesloven.

Vandløbsloven

Tilløb til As-Rårup Skelbæk er omfattet af vandløbsloven. Vandløbslovens har til formål at sikre, at vandløb kan benyttes til afledning af overfladevand samt spildevand og drænvand – under hensyntagen til de miljømæssige interesser. Generelt skal der gives tilladelse til vandløbsrestaureringer efter § 37 i vandløbsloven, da der ikke må gennemføres vandløbsrestaurering uden vandløbsmyndighedens tilladelse. Hedensted Kommune er vandløbsmyndighed og skal derfor give tilladelsen.

Bygge- og beskyttelseslinjer

Tilløb til As-Rårup Skelbæk er ikke omfattet af åbeskyttelseslinje, men på den nederste strækning ligger vandløbet i skovbyggelinje (Figur 0-12). Der er ingen beskyttede sten- og jorddiger ved vandløbsforekomsten. Der er ingen kirkebyggelinjer i ådalen.

Figur 0-12 Bygge- og beskyttelseslinjer i området omkring vandløbsforekomsten.

Fredninger og kulturhistorie

Jævnfør Danmarks arealinformation er der ingen fredede fortidsminder langs ådalen på indsatsstrækningen. I følge museumslovgivningen skal museer inddrages, for at afgøre om jordfaste fortidsminder vil blive berørt af projekter i ådalene, hvor der projekteres jordarbejder. Ved en evt. realisering skal Hedensted museum orienteres.

Skovrejsning

Ifølge kommuneplanen på arealinfo.dk er ådalen omkring vandløbsforekomsten flere steder udlagt som areal hvor skovrejsning er uønsket (Figur 0-13).

Figur 0-13 Arealer udlagt til områder hvor skovrejsning er uønsket.

Tekniske anlæg

Veje, broer og bygninger

Der findes en bro på projektstrækningen. Det drejer sig om broen hvor Nøttrupvej krydser Skelbæk. Derudeover er der 4 markoverkørsler.

Dræning

Der er ikke indhentet drænoplysninger, da de eksisterende drænudløb er opmålt, under vandløbsopmålingen. Ligeledes forventes det ikke, at de projekterede tiltage har den store indvirkning på de eksisterende dræn udløb.

Ledninger

Der er ikke indhentet ledningsoplysninger i forbindelse med undersøgelserne, da de projekterede tiltag ikke kræver et større jordarbejder.

Skitseprojektering

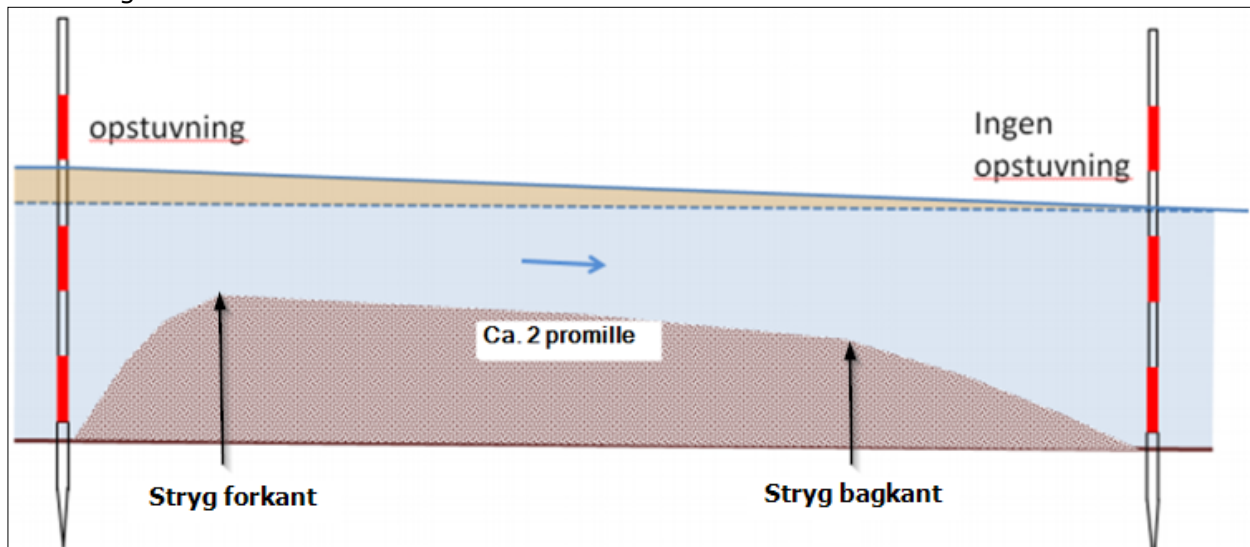
Formålet med forundersøgelsen er at belyse hvordan de fysiske forhold i vandområdet kan forbedres, så den økologiske tilstand højnes. Der er i dag ikke målopfyldelse på strækningen, grundet mangel på fisk i vandløbet. Ligeledes er der i forbindelse med besigtigelse af vandløbet, lokaliseret fire steder der på nuværende tidspunkt fungerer som spærringer for vandløbsfaunaen.

Gennem forundersøgelsen og lodsejerdialog er det besluttet, at restaureringen gennemføres ved at den fysiske variation øges på vandområdet nederste strækning, via udlægning af groft materiale. Ved gennemgangen af vandløbet blev der fundet 4 rørbroer, der fungerer som faunaspærringer. For at projektere en løsning for vandløbet der vil tilgodese den økologiske tilstand, er der derfor søgt om tilføjelse af et supplerende virkemiddel (Fjernelse af fysiske spærringer), i tillæg til udlægning af groft materiale. Dette er godkendt og der skitseres derfor et projekt med udlægning af groft materiale samt fjernelse af fysiske spærringer.

Udlægning af groft materiale

Med udgangspunkt i de eksisterende forhold samt dialog med Hedensted Kommune etableres 11 gydebanker på indsatsstrækningen. Disse er udvalgt på baggrund af faldforhold, eksisterende substratsammensætning samt adgangsforhold. Sidstnævnte har været en nødvendighed, da der er lange stræk, hvor det vurderes meget vanskeligt at komme ned til åen med maskiner og grus.

Udlægningen af grus udføres som etablering af 11 gydebanker, jf. DTU's vejledning. Som udgangspunkt etableres gydebankerne ved at hæve den eksisterende bundkote med ca. 15-30 cm på bankens forkant. Gydebanken anlægges med et fald på ca. 3-4 ‰. Bankernes længde er i størrelsesordenen 4-10 m. Bankerne skal anlægges, så bagkanten glider jævnt over i den eksisterende bundkote – dvs. der skal ikke være et fald/styrt ved afslutningen af banken.

Figur 0-1 Principskitse af gydebanke. Kilde: [DTU Aqua](#).

Gydebankerne anlægges med flg. substratsammensætning:

- 75 % sten på 16-32 mm
- 25 % sten på 33-64 mm

Efter gydebankernes etablering suppleres med enkelte skjulesten i størrelsen 128 – 256 mm. Disse lægges med en frekvens af 1-3 sten pr. lbm afhængig af vandløbsbredden. Ved etableringen af gydebankerne er det væsentligt, at materialet lægges lidt op af brinkerne, så vandet ikke kan løbe på siderne af banken og på sigt erodere et forløb, der løber udenom gydegruset. Forud for udlægningen skræbes kantvegetationen af på den brink, hvor der arbejdes fra. Herved udvides bundbredden marginalt samtidig med at grusmaterialet ikke placeres i et tykt vækstlag.

I bilag 2 fremgår de enkelte gydebankers placering på et tiltagskort. Det er samlet estimeret, at der skal anvendes ca. 40 m³ grus til gydebankerne, samt 200 skjulesten.

Fjernelse af fysiske spærringer

Det planlægges at foretage fjernelse af fysiske spærringer 4 steder i vandløbet. 2 af de eksisterende rørbroer der udgør spærringerne, kan fjernes helt, da de ikke bruges som overgang. Det drejer sig om rørbroen længst opstrøms i vandløbet, samt den lige umiddelbart før afslutningen af vandløbet. De resterende 2 rørbroer skal fortsat bruges som overgang og der planlægges derfor en omlægning/udskiftning af de 2 rør, så der etableres fri faunapassage gennem rørene.

Lodsejerdialog

I forbindelse med forundersøgelsen har der været dialog med de lodsejere, der ejer arealerne hvor gydebanks tænk etableret, samt ændringerne ved rørbrøerne. Efter interview over telefonen og fremsendt kort med skitser over projektet, kan det konkluderes, at der er en positiv holdning til projektet fra de involverede lodsejere. De er indforstået med projektet omfang og ønsker videre deltagelse i projektet.

Økonomi og omkostningseffektiviteten

I dette afsnit beskrives et overslag på de samlede anlægsudgifter og det vurderes, om projektet er omkostningseffektivt ift. referenceværdien. I nedenstående overslag på anlægsudgifterne er anlægsarbejderne set som en samlet entreprise. Overslag er baseret på erfaringstal. Ift. håndtering af overskudsjord, så er det antaget at dette kan spredes ud på nærtliggende marker.

Tabel 0-1 Økonomisk overslag på anlægsarbejderne.

Projektelement	Pris (DKK, ekskl. moms)
Etablering og drift af arbejdsplads	45.000
Køreplader og adgangsveje	20.000
Etablering af 11 stk. gydebanks (inkl. materialer)	36.000
Udlægning af skjulesten ca. 200 stk. (128 – 256 mm)	25.000
Fjernelse af fysiske spærringer, rørboer nedlægges	10.000
Fjernelse af fysiske spærringer, rørboer omlægges	50.000
I alt	186.000

Omkostningseffektivitet

Jf. bekendtgørelsen er realiseringen af projektet ikke omkostningseffektiv, hvis det ansøgte beløb for realiseringen, er mere end 1,5 gange referenceværdien for vandforekomsten. Vejledende referenceværdi for gennemførelse af mindre restaureringer i type 1 vandløb er 45.000 kr/km. Da vandløbsforekomsten/indsatsstrækningen i As-Rårup Skelbæk er 2,814 km resulterer dette i en referenceværdi på 126.630 kr. For at være omkostningseffektiv skal projektet kunne realiseres for 189.945 kr. Det bemærkes, at denne referenceværdi er beregnet ud fra anvendelse af et virkemiddel (udlægning af groft materiale), da der ved ansøgning om projektet udelukkende var dette virkemiddel med i projektet. Det supplerende virkemiddel (Fjernelse af fysiske spærringer) er kommet til senere og dette giver derfor ikke anledning til en forøgelse af referenceværdien.

Den samlede økonomi til anlægsomkostninger er estimeret 186.000 kr. Anlægsudgifterne er dermed indenfor rammerne af omkostningseffektiviteten, men efterlader ikke meget til yderligere udgifter såsom udbud, tilsyn og kommunens interne håndtering af projektrealiseringen. I forbindelse med forundersøgelsen er der givet tilladelse til skift af virkemiddel, da der blev identificeret 4 fysiske spærringer på vandløbet. Ved 2 af disse skal der foretages udskiftning af rørbrøerne, hvilket har givet en presset økonomi. Af hensyn til den fremtidige målopfyldelse i vandløbet, er det dog afgørende at der foretages de beskrevne udskiftninger af rørbrøerne. Det beskrevne projekt, inkl. fjernelse af spærringer er derfor det nødvendige projekt for vandløbet og da projektet er indenfor den tilgængelige økonomi, vurderes det realistisk at gå videre mod en realisering af projektet.

Tidsplan

Som udgangspunkt anbefales det, at anlægsarbejderne gennemføres i sommerhalvåret f.eks. umiddelbart før eller efter sommerferien. Hermed mindskes risikoen for negativ

påvirkning af maskinkørsel på de ånære arealer. Under forudsætning af at anlægsfasen udføres sammenhængende, vurderes projektet at kunne gennemføres på 8 uger.

Konklusion forundersøgelsen

Formålet med forundersøgelsen er at belyse, hvordan de fysiske forhold i vandområdet kan forbedres, så de understøtter en positiv udvikling for fisk, smådyr og planter samt alger, så god økologiske tilstand kan indfinde sig på sigt.

Gennem forundersøgelsen, og ved dialog med Hedensted Kommune og de berørte lodsejere, er det besluttet, at restaureringen overordnet gennemføres ved udlægning af groft materiale i form af 11 gydebanks samt fjernelse af fysiske spærringer 4 steder. Konkret udføres projektet ved udlægning af sten og grus i gydebanks med varierende længde og et fald på omkring 3-4 ‰. Gydebanks vil skabe en større variation i Tilløb til As Rårup Skelbæk, og bidrage til bedre gydemuligheder for fisk. De 4 fysiske spærringer fjernes ved at 2 rørbroer helt nedlægges, mens der skal foretages udskiftning af rørbroerne ved de 2 sidste.

Ud af alle de biologiske kvalitetselementer er det især manglen på fisk i Tilløb til As-Rårup Skelbæk, som gør, at den er registreret som "dårlig" økologisk tilstand. Der er observeret meget få ørreder i vandløbet, de er dog til stede i vandløbssystemet. Det vurderes derfor, at etablering af gydebanks samt fjernelse af fysiske spærringer vil have en væsentlig effekt på gydende fisk og smolt i vandløbet.

Med de projekterede tiltag vil de fysiske forhold i vandløbet blive bedre, så de kan understøtte målpopfyldelse i det samlede vandområde. En forudsætning for en fremtidig målpopfyldelse er dog, at vandkvaliteten er god, og at der er et tilpas lavt prædationstryk. Jævnfør afsnit 0, er det muligt at holde udgifter til realisering under 1,5 gange referenceværdien, og projektforslaget er dermed omkostningseffektivt.

Alle de berørte lodsejere er positive overfor projektet.

Samlet set er der derfor grundlag for at gå videre med en detailprojektering, da projektet kan gennemføres omkostningseffektivt, og samtidig leve op til kravene i gældende bekendtgørelser.

Detailprojektering

I de følgende afsnit beskrives de udvalgte projektforslag på detailniveau således, at nærværende detailbeskrivelse senere kan anvendes som grundlag for udarbejdelse af et egentligt udbudsmateriale forud for en evt. realisering.

I de følgende afsnit laves henvisninger til vandløbets stationering. Der anvendes en projektilpasset stationering af vandløbet ved beskrivelsen af de enkelte tiltag.

Arbejdsplads og adgangsveje

Adgangsforholdene til de enkelte indsatser aftales med lodsejerne forud for en eventuel realisering, da de i høj grad afhænger af arealanvendelsen på det pågældende tidspunkt. Adgangsforholdene varierer gene

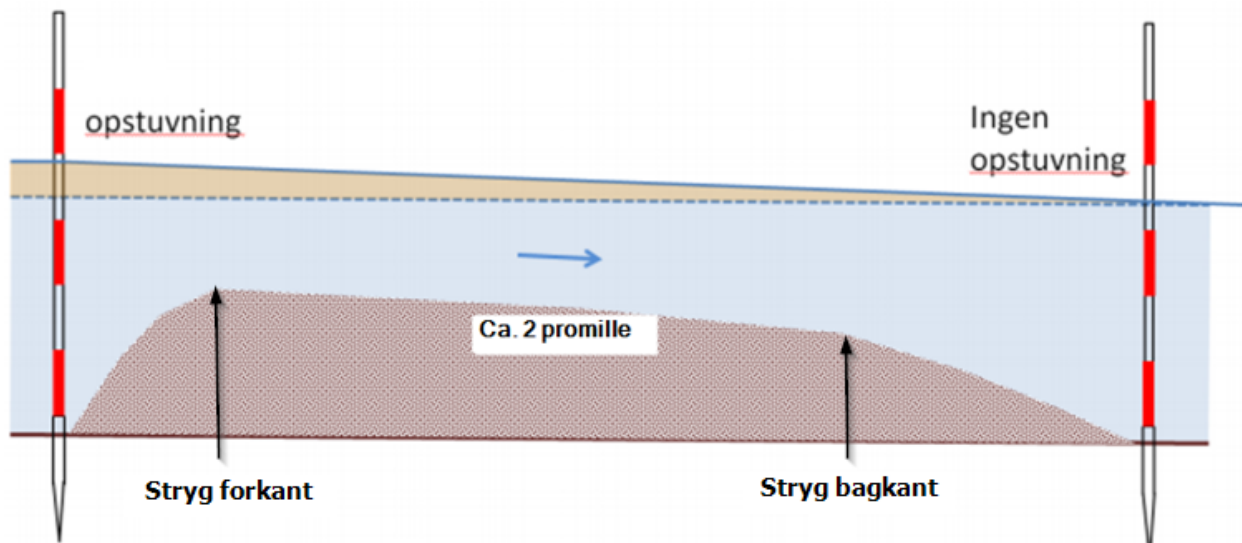
relt meget i forhold til de enkelte tiltag. Der kan være tilfælde med blød bund på de ånære arealer. På bilag 2 er der indtegnet forslag til relevante adgangsveje.

Ved beskrivelsen af de enkelte projektiltag er der angivet et overslag over behovet for at anvende køreplader. Dette inkluderer håndtering og leje af pladerne i 8 uger. Det bemærkes dog, at behovet for køreplader i høj grad afhænger af valget af entreprenørmaskiner samt vejrliget under udførelsen. Det anbefales, at arbejdet i overvejende grad udføres af maskiner med brede bælter. Herved kan anvendelsen af køreplader mindskes. Grundet den megen terrestrisk natur i området, er det dog væsentlig, at der ved etableringen tages hensyn til underlaget, så der ikke laves varige skader.

Eablering af gydebanker

Der er projekteret 11 gydebanker på indsatsstrækningen. Disse er udvalgt på baggrund af faldforhold, eksisterende substratsammensætning samt adgangsforhold. Sidstnævnte har været en nødvendighed, da der er lange stræk, hvor det vurderes meget vanskeligt at komme ned til åen med maskiner og grus.

Gydebankerne etableres efter DTU Aqua's vejledning. Som udgangspunkt etableres gydebankerne ved at hæve den eksisterende bundkote med ca. 15-25 cm på bankens forkant. Gydebanken anlægges med et fald på ca. 3-4 ‰. Bankernes længde er i størrelsesordenen 4-10 m. Bankerne skal anlægges, så bagkanten glider jævnt over i den eksisterende bundkote – dvs. der skal ikke være et fald/styrt ved afslutningen af banken.

Figur 0-1 Principskitse af gydebanke. Kilde: [DTU Aqua](#).

Gydebankerne anlægges med flg. substratsammensætning:

- 75 % sten på 16-32 mm
- 25 % sten på 33-64 mm

Efter bankernes etablering suppleres med enkelte skjulesten i størrelsen 128 – 256 mm. Disse lægges med en frekvens af 1-3 sten pr. lbm afhængig af vandløbsbredden.

Ved etableringen af gydebankerne er det væsentligt, at materialet lægges lidt op af brinkerne, så vandet ikke kan løbe på siderne af banken og på sigt erodere et forløb, der løber udenom gydegruset. Forud for udlægningen skræbes kantvegetationen af på den brink, hvor der arbejdes fra. Herved udvides bundbredden marginalt samtidig med at grusmaterialet ikke placeres i et tykt vækstlag.

I bilag 2 fremgår de enkelte gydebankers placering på et matrikelkort. I bilag 3 ses et længdeprofil af de projekterede gydebanker. I bilaget er den eksisterende vandløbsbund sammenplottet med den projekterede og der er foretaget vandspejlsberegninger baseret på en sommermiddel, vintermiddel og vintermedianmaks afstrømning.

De enkelte gydebanker

I det følgende gennemgås de enkelte gydebanker med fokus på relevante lokalitetsspecifikke forhold. Nummereringen starter længst opstrøms på strækningen.

Tabel 0-1. Dimensioner og placering af grusbanker.

Gydebanke	St start m	St slut m	Længde m	Tykkelse m	Bredde m	m³ grus
1	2100	2110	10	0,20	1	4
2	2133	2143	10	0,25	1,5	5
3	2217	2227	10	0,25	1,5	5
4	2252	2258	6	0,20	1,5	3
5	2275	2284	9	0,25	1,5	5
6	2489	2493	4	0,20	1,5	2
7	2530	2535	5	0,25	1,5	3
8	2565	2570	5	0,25	1,5	3
9	2606	2612	6	0,20	1,5	3
10	2632	2638	6	0,20	1,5	3
11	2662	2668	6	0,20	1,5	3
Sum			77			39

Etablering af gydebanker nr. 1 (st. 2100-2110)

Gydebanke nr. 1 startes i st. 2100, hvor bunden hæves fra kote 9,55 m til 9,75 m.

Gydebanken laves ca. 10 m lang og anlægges med et fald på ca. 4 promille og sluttet således i kote 9,71 m. Vandløbets bundbredde i det pågældende område er ca. 1 m.

Denne bredde øges en smule ved udlægningen af gydegrus, da en bredere del af profilet tages i brug. Anlæggene er ca. 1:1,5 på dette stræk.

Det vurderes, at vandløbet nemmest kan tilgås fra venstre brink set i nedstrøms retning, her vil marken kunne fungere som transportvej.

Der skal anvendes ca. 4 m³ gydegrus og 10 stk. håndsten til opbygning af gydebanken.

Etablering af gydebanker nr. 2 (st. 2133-2143)

Gydebanke nr. 2 startes i st. 2133, hvor bunden hæves fra kote 9,42 m til 9,65 m.

Gydebanken laves ca. 10 m lang og anlægges med et fald på ca. 4 promille og sluttet således i kote 9,61 m. Vandløbets bundbredde i det pågældende område er ca. 1,5 m.

Denne bredde øges en smule ved udlægningen af gydegrus, da en bredere del af profilet tages i brug. Anlæggene er ca. 1:1,5 på dette stræk.

Det vurderes, at vandløbet nemmest kan tilgås fra venstre brink set i nedstrøms retning, her vil marken kunne fungere som transportvej.

Der skal anvendes ca. 5 m³ gydegrus og 10 stk. håndsten til opbygning af gydebanken

Etablering af gydebanker nr. 3 (st. 2217-2227)

Gydebanke nr. 3 startes i st. 2217, hvor bunden hæves fra kote 8,27 m til 8,45 m.

Gydebanken laves ca. 10 m lang og anlægges med et fald på ca. 4 promille og sluttet således i kote 8,41 m. Vandløbets bundbredde i det pågældende område er ca. 1,5 m.

Denne bredde øges en smule ved udlægningen af gydegrus, da en bredere del af profilet tages i brug. Anlæggene er ca. 1:1,5 på dette stræk.

Det vurderes, at vandløbet nemmest kan tilgås fra venstre brink set i nedstrøms retning, her vil marken og engen kunne fungere som transportvej. Der skal muligvis bruges køreplader i engarealet. Der skal fjernes enkelte mindre træer, for at få adgang til vandløbet.

Der skal anvendes ca. 5 m³ gydegrus og 10 stk. håndsten til opbygning af gydebanken.

Etablering af gydebanker nr. 4 (st. 2252-2258)

Gydebanke nr. 4 startes i st. 2252, hvor bunden hæves fra kote 7,38 m til 7,55 m.

Gydebanken laves ca. 6 m lang og anlægges med et fald på ca. 4 promille og sluttet således i kote 7,51 m. Vandløbets bundbredde i det pågældende område er ca. 1,5 m.

Denne bredde øges en smule ved udlægningen af gydegrus, da en bredere del af profilet tages i brug. Anlæggene er ca. 1:1,5 på dette stræk.

Det vurderes, at vandløbet nemmest kan tilgås fra venstre brink set i nedstrøms retning, her vil marken og engen kunne fungere som transportvej. Der skal muligvis bruges køreplader i engarealet. Der skal fjernes enkelte mindre træer, for at få adgang til vandløbet.

Der skal anvendes ca. 3 m³ gydegrus og 10 stk. håndsten til opbygning af gydebanken.

Etablering af gydebanker nr. 5 (st. 2275-2284)

Gydebanke nr. 5 startes i st. 2275, hvor bunden hæves fra kote 6,28 m til 6,50 m.

Gydebanken laves ca. 9 m lang og anlægges med et fald på ca. 4 promille og sluttet

således i kote 6,46 m. Vandløbets bundbredde i det pågældende område er ca. 1,5 m.

Denne bredde øges en smule ved udlægningen af gydegrus, da en bredere del af profilet tages i brug. Anlæggene er ca. 1:1,5 på dette stræk.

Det vurderes, at vandløbet nemmest kan tilgås fra venstre brink set i nedstrøms retning, her vil marken og engen kunne fungere som transportvej. Der skal muligvis bruges køreplader i engarealet. Der skal fjernes enkelte mindre træer, for at få adgang til vandløbet.

Der skal anvendes ca. 5 m³ gydegrus og 10 stk. håndsten til opbygning af gydebanken.

Etablering af gydebanker nr. 6 (st. 2489-2493)

Gydebanke nr. 6 startes i st. 2489, hvor bunden hæves fra kote 4,02 m til 4,19 m.

Gydebanken laves ca. 4 m lang og anlægges med et fald på ca. 4 promille og sluttet

således i kote 4,17 m. Vandløbets bundbredde i det pågældende område er ca. 1,5 m.

Det vurderes, at vandløbet nemmest kan tilgås fra venstre brink set i nedstrøms retning, her vil marken og engen kunne fungere som transportvej. Der skal muligvis bruges køreplader i engarealet. Der skal fjernes enkelte mindre træer, for at få adgang til vandløbet.

Der skal anvendes ca. 2 m³ gydegrus og 10 stk. håndsten til opbygning af gydebanken.

Etablering af gydebanker nr. 7 (st. 2530-2535)

Gydebanke nr. 7 startes i st. 2530, hvor bunden hæves fra kote 3,47 m til 3,71 m.

Gydebanken laves ca. 5 m lang og anlægges med et fald på ca. 4 promille og sluttet

således i kote 3,68 m. Vandløbets bundbredde i det pågældende område er ca. 1,5 m.

Det vurderes, at vandløbet nemmest kan tilgås fra venstre brink set i nedstrøms retning, her vil marken og engen kunne fungere som transportvej. Der skal muligvis bruges køreplader i engarealet. Der skal fjernes enkelte mindre træer, for at få adgang til vandløbet.

Der skal anvendes ca. 3 m³ gydegrus og 10 stk. håndsten til opbygning af gydebanken.

Etablering af gydebanker nr. 8 (st. 2565-2570)

Gydebanke nr. 8 startes i st. 2565, hvor bunden hæves fra kote 2,94 m til 2,11 m.

Gydebanken laves ca. 5 m lang og anlægges med et fald på ca. 4 promille og sluttet

således i kote 2,09 m. Vandløbets bundbredde i det pågældende område er ca. 1,5 m.

Det vurderes, at vandløbet nemmest kan tilgås fra venstre brink set i nedstrøms retning, her vil marken og engen kunne fungere som transportvej. Der skal muligvis bruges køreplader i engarealet. Der skal fjernes enkelte mindre træer, for at få adgang til vandløbet.

Der skal anvendes ca. 3 m³ gydegrus og 10 stk. håndsten til opbygning af gydebanken.

Etablering af gydebanker nr. 9 (st. 2606-2612)

Gydebanke nr. 9 startes i st. 2606, hvor bunden hæves fra kote 2,60 m til 2,77 m.

Gydebanken laves ca. 6 m lang og anlægges med et fald på ca. 4 promille og sluttet

således i kote 2,74 m. Vandløbets bundbredde i det pågældende område er ca. 1,5 m.

Det vurderes, at vandløbet nemmest kan tilgås fra venstre brink set i nedstrøms retning, her vil marken og engen kunne fungere som transportvej. Der skal muligvis bruges køreplader i engarealet. Der skal fjernes enkelte mindre træer, for at få adgang til vandløbet.

Der skal anvendes ca. 3 m³ gydegrus og 10 stk. håndsten til opbygning af gydebanken.

Etablering af gydebanker nr. 10 (st. 2632-2638)

Gydebanke nr. 10 startes i st. 2632, hvor bunden hæves fra kote 2,40 m til 2,57 m. Gydebanken laves ca. 6 m langt og anlægges med et fald på ca. 4 promille og sluttet således i kote 2,53 m. Vandløbets bundbredde i det pågældende område er ca. 1,5 m. Det vurderes, at vandløbet nemmest kan tilgås fra venstre brink set i nedstrøms retning, her vil marken og engen kunne fungere som transportvej. Der skal muligvis bruges køreplader i engarealet. Der skal fjernes enkelte mindre træer, for at få adgang til vandløbet.

Der skal anvendes ca. 3 m³ gydegrus og 10 stk. håndsten til opbygning af gydebanken.

Etablering af gydebanker nr. 11 (st. 2662-2668)

Gydebanke nr. 11 startes i st. 2662, hvor bunden hæves fra kote 2,06 m til 2,24 m. Gydebanken laves ca. 6 m lang og anlægges med et fald på ca. 4 promille og sluttet således i kote 2,21 m. Vandløbets bundbredde i det pågældende område er ca. 1,5 m. Det vurderes, at vandløbet nemmest kan tilgås fra venstre brink set i nedstrøms retning, her vil marken og engen kunne fungere som transportvej. Der skal muligvis bruges køreplader i engarealet. Der skal fjernes enkelte mindre træer, for at få adgang til vandløbet.

Der skal anvendes ca. 3 m³ gydegrus og 10 stk. håndsten til opbygning af gydebanken.

Fjernelse af fysiske spærringer

Nedlæggelse af rørbroer

Der projekteres nedlæggelse og dermed fjernelse af de eksisterende rør ved 2 af de fysiske spærringer. Ved begge rørbroer fjernes det eksisterende betonrør og bortskaffes efter gældende regler for affaldshåndtering. Efterfølgende laves mindre tilpasninger af vandløbsbrinkerne og materiale der fjernes spredes ud på marken i nærheden. Der udlægges ikke materiale på vandløbsbunden, men det sikres at der er en ubrudt vandløbsbund og at faldet på vandløbsbunden følger det generelle fald på vandløbet de pågældende steder.

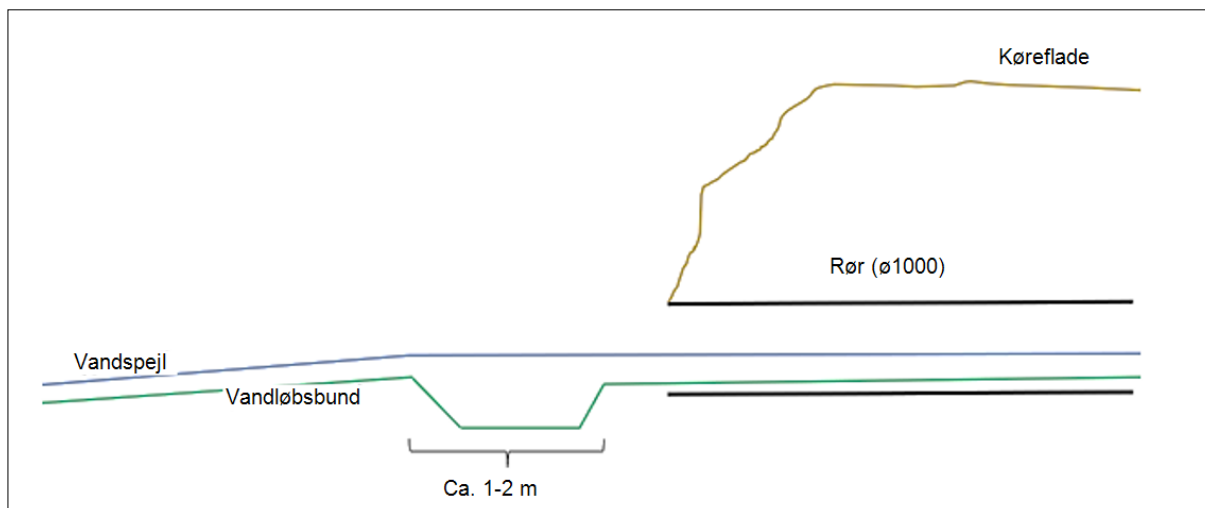
Den ene rørbro der fjernes, er placeret længst opstrøms i vandløbet (st. 221 m). Ved denne rørbro fjernes det 7 m lange Ø250 beton rør, og der etableres et åbent forløb. Ved røråbnings start etableres bunden i kote 63,15 m, og ved slut skal bunden være i kote 62,75 m. Bundbredden på strækningen er 0,5 m, og brinkerne skal efter mindre tilretninger have et anlæg 1:1,5.

Den anden rørbro der fjernes, er placeret længst nedstrøms i vandløbet (st. 2.753 m). Ved denne rørbro fjernes det 5 m lange Ø300 betonrør, og der etableres et åbent forløb. Ved røråbnings start etableres bunden i kote 0,60 m, og ved slut skal bunden være i kote 0,30 m. Bundbredden på strækningen er 1 m, og brinkerne skal efter mindre tilretninger have et anlæg 1;1,5.

Udskiftning af rørbroer

Der projekteres udskiftning af rør ved 2 rørbroer. Ved den ene rørbro fjernes det eksisterende betonrør og bortskaffes efter gældende regler for affaldshåndtering. Efterfølgende genetableres med et nyt rør som beskrevet nedenfor. Ved den anden rørbro genanvendes det eksisterende rør.

Generelt etableres de nye rørbroer som vist på principskiten nedenfor i Figur 0-2.

Figur 0-2 Principskitse/længdeprofil af rørbrø.

Den ene rørbrø der udskiftes er placeret i st. 1.132 m og fungerer som overkørsel mellem dyrkede marker. Det nuværende Ø350 rør udskiftes med et nyt Ø500 betonrør, hvorved der bliver plads til en naturlig vandløbsbund i det fremtidige rør. Der fyldes ca. 20 cm bundsubstrat ind i røret. Dvs. røret sænkes ca. 20 cm under den omgivende bundkote og bunden fortsætter således blot ind i røret.

Rørbrøen længde øges med 4 m, så den nye rørbrø vil være fra st. 1.130 m til 1.146 m, hvilket giver en rørlængde på 16 m. Det nye rør etableres med bundkote i den opstrøms ende i kote 31,80 m, og røret anlægges med et fald på 5 promille. Umiddelbart nedstrøms røret laves en lille, stensikret fordybning med det formål at mindske vandets energi ved store afstrømninger. Det bemærkes, at denne fordybning ikke er medtaget i VASP længdeprofil over de projekterede forhold og at det dermed på længdeprofil fremgår som der stadig er et fald ud af det fremtidige rør, men dette er ikke tilfældet. Det eksisterende kørelag fjernes og lægges i depot. Efter etablering af det nye rør, genanvendes dette materiale som det nye kørelag. Kørefladen på den eksisterende jordvej er kote 34,05 m. Røret vil få overkant i kote 32,60 m. Der vil således være et jorddække over røret på ca. 150 cm.

Den anden rørbrø der udskiftes er placeret i st. 2.263 m og fungerer som overkørsel mellem engarealer. Det nuværende Ø500 rør genbruges dette sted, da røret er helt nyt. Der fyldes ca. 20 cm bundsubstrat ind i røret. Dvs. røret sænkes ca. 20 cm under den omgivende bundkote og bunden fortsætter således blot ind i røret.

Rørbrøen længde bliver 7 m. Det nye rør etableres med bundkote i den opstrøms ende i kote 6,60 m, og røret anlægges med et fald på 5 promille. Umiddelbart nedstrøms røret laves en lille, stensikret fordybning med det formål at mindske vandets energi ved store afstrømninger. Det bemærkes, at denne fordybning ikke er medtaget i VASP længdeprofil over de projekterede forhold og at det dermed på længdeprofil fremgår som der stadig er et fald ud af det fremtidige rør, men dette er ikke tilfældet.

Det eksisterende kørelag fjernes og lægges i depot. Efter etablering af det nye rør, genanvendes dette materiale som det nye kørelag. Kørefladen på den eksisterende jordvej er kote 8,25 m. Røret vil få overkant i kote 7,10 m. Der vil således være et jorddække over røret på ca. 100 cm.

Konsekvensvurdering

Nærværende afsnit fokuserer på konsekvenserne af de i afsnit 4 præsenterede projekttiltag.

Vandløbsforhold

Fysiske forhold

Som beskrevet i afsnit 3 er de fysiske forhold i Tilløb til As-Rårup Skelbæk på største del af strækningen gode. Her masser af sving samt stor variation i dybde- og breddeforholdene, ligeledes er der fra station 0 til 2.100 fine mængder af groft substrat. Dog er mængden af småt groft substrat forholdsvis lille fra station 2100 til udløbet i Rårup Å. Dette skyldes ikke at det ikke er til stede i jorden, men at det med tiden er blevet dækket med sandholdigt sediment, eller gravet bort i forbindelse med oprensning af vandløbet. Det må formodes at der har været samme mængde groft materiale på den nederste strækning, som den opstrøms del af vandløbet. Udover denne mangel på groft materiale, er der 4 fysiske spærringer på vandløbet i form af rørbroer med styrt i den nedstrøms ende.

Derfor er der projekteret en række tiltag, med det formål at forbedre de fysiske forhold i Tilløb til As-Rårup Skelbæk. Herunder grus- og stenbanker med varierende kornstørrelser, samt fjernelsen af fysiske spærringer. Alt sammen med det formål at forbedre de fysiske forhold og tilføre noget af det sten og grus, der sandsynligvis har været naturligt i området, samt skabe fri faunapassage i vandløbet. Udover at bidrage med groft substrat vil gydebankerne lokalt medvirke til at øge strømhastigheden og dermed skabe et mere varieret strømningsmønster. Ved fjernelse af de fysiske spærringer, sikres fri passage for fisk og smådyr. Dette vil have en alt afgørende betydning, for at opnå god økologisk tilstand i vandløbet.

Vandstandsforhold

I bilag 3 præsenteres et længdeprofil med de projekterede ændringer i Tilløb til As-Rårup Skelbæk. På længdeprofilet er der samplottet sommermiddel, vintermiddel og vintermedianmaks for såvel den nuværende som den fremtidige situation. Generelt vil gydebankerne få en forholdsvis begrænset effekt på vandstanden i åen. Det kan ses ved at sammenligne de eksisterende afvandingsforhold med de projekteret afvandingsforhold i bilag 3. Der ses en meget begrænset påvirkning af vandstanden ved et vintermedianmaksimum og vintermiddel afstrømning.

Den største forskel i vandstanden ses ved en sommermiddel afstrømning. Her vil der umiddelbart opstrøms gydebankerne være en vandstandsstigning på mellem 5-10 cm. Enkelte gydebanker har en større påvirkning af vandspejlet på ca. 20 cm ved en sommermiddel afstrømning, hvis det udregnes i VASP. Påvirkningen vil dog ikke være så stor i virkeligheden, da vandspejlet hurtigt udligner sig. Det tager VASP ikke højde for i de simple vandspejlsberegninger.

Ved fjernelse af de 4 fysiske spærringer vil der ikke ske ændringer i vandstanden i vandløbet, da bunden i de 2 nye rør følger den eksisterende bund og de nye rør er samme eller større dimension end de eksisterende. Ved de 2 rør der fjernes helt vil den fremtidige bund også følge den generelle bund i området og dermed vil vandstanden ikke ændres.

Biologiske forhold

På baggrund af den fysiske vandløbsgennemgang var der særligt to forhold, som vurderes afgørende for den manglende målopfyldelse, nemlig spærringer i vandløbet samt mangel på groft substrat på den nederste strækning. Det vurderes at den dårlig tilstand for fisk vil højnes ved fjernelse af spærringerne samt udlægning af groft materiale i form af grus og sten. Dette vil skabe fri passages samt sikre dem gyde- og levesteder i vandløbet. Forbedring af den fri passage samt de fysiske forhold, vil kunne afspejles i bestandstætheder og udbredelse hos fiskene, hvilket vil være med til at skabe målopfyldelse.

Fisk

Der er i forbindelse med projektet defineret 11 lokaliteter, hvor der udlægges gydebanker i en fraktion, der medfører, at de vil være velegnede som gydehabitat for ørred, lampretter, m.m. Derudover vil projektet generelt øge den fysiske variation i vandløbet og dermed forbedre de fysiske levevilkår for flere fiskearter.

En velfungerende gydebanke kan producere en del ungfisk, der sidenhen kan sprede sig og kolonisere vandløbet. Gydebankerne er placeret på den nederste del af Tilløb til As-Rårup Skelbæk, da der her er de bedste fald forhold til gydebanker, samt mangel på grus og sten i vandløbet. Gydebankerne vil producere yngel og ungfisk, som kan være med til at kolonisere hele strækningen, samt nedstrøms vandløb. De projekterede tiltag vurderes derfor at kunne forbedre tilstanden for fiskefaunaen markant, og dermed kan Tilløb til As-Rårup Skelbæk Å potentielt opnå "god økologiske tilstand". I den forbindelse bør det nævnes, at der kan være faktorer, der påvirker fiskebestanden negativt uagtet, at de fysiske forhold er gode. Det gælder fx kemiske påvirkninger eller prædation. Der er projekteret 4 fjernelser af spærringer, i form af rørudløb med fald ud af røret. Fjernelse af disse spærringer har afgørende betydning for den fremtidige fiskebestand i vandløbet og dermed for opnåelse af mindst god økologisk tilstand. Vandløbet har naturlige gode forhold for fisk, og med etablering af de planlagte gydebanker vil Tilløb til As-Rårup Skelbæk opnå optimale betingelser for fisk.

Planter

Tilstanden baseret på vandløbsplanter er "ukendt" i indeværende og kommende planperiode. Projekttiltagene forbedrer de fysiske forhold på strækningen, hvilket på sigt vil være til gavn for en endnu mere divers vandløbsflora. Faktorer som grødeskæring og lysindfald har dog også stor betydning for den økologiske tilstand vurderet vha. vandplanterne – forhold der ikke ændres gennem dette projekt.

Smådyr

Tilstanden baseret på Smådyr er "god" i indeværende og kommende planperiode. Fjernelse af fire spærringer vil sikre at smådyr kan vandre frit op igennem vandløbssystemet, hvilket vil resultere i en større udbredelse i vandløbet. Udlægning af groft materiale i form af grus sten og dødt ved, vil være med til at skabe en større variation på vandløbsbunden. Dette vil betyde flere levested for smådyr, og være med til at forbedre forholdene i vandløbet.

Okker

De projekterede gydebanker hæver i visse områder vandstanden marginalt, og kan dermed potentielt begrænse okkerudvaskningen. Det vurderes dog som så begrænset en effekt, at det ikke vil få en reel indflydelse på vandløbets kemi.

Tilløb til As-Rårup Skelbæk virker ikke påvirket af okker, og det vurderes derfor, at projekttiltagene ikke har nogen indvirkning på okkerudledning i vandløbsforkomsten.

Arealanvendelse

De projekterede tiltag resulterer typisk i en vandstandshævning på 10-15 cm umiddelbart opstrøms gydebankerne. Ved store afstrømningshændelser vil forskellen blive endnu mindre. Da arealanvendelsen på den nederste strækning generelt er meget ekstensiv, og da der er meget få drænrør, vurderes det, at de projekterede tiltag har en minimal effekt på de ånære arealer og dermed arealanvendelsen.

Planforhold og administrationsgrundlag

Vandområdeplanen

Som beskrevet i afsnit 0 forventes projektet at forbedre forholdene for alle tre parametre: Smådyr, fisk og vandløbsplanter. Og det vurderes som realistisk, at der vil være minimum god økologisk tilstand efter en projekterrealisering.

National beskyttet natur

Projektets effekt på afvandingsforholdene langs Tilløb til As-Rårup Skelbæk er så begrænset, at det ingen betydende effekt vil få på de ånære, §3-beskyttede naturtyper. Dette under forudsætning af, at der ved anlægsarbejdet tages hensyn til de beskyttede arealer.

I forhold til Tilløb til As-Rårup Skelbæk, der ligeledes er omfattet af naturbeskyttelsesloven, skal der søges dispensation fra §3, da tilstanden ændres som følge af projektet.

Natura 2000-beskyttelse

Projektet vurderes grundet afstanden ikke at have nogen indflydelse på det nærmest Natura 2000-habitatområde nr. 78 Skove langs nordsiden af Vejle Fjord.

Bilag IV-arter

I henhold til habitatdirektivets artikel 12 skal EU-medlemslande indføre en streng beskyttelse af en række dyre- og plantearter, uanset om de forekommer indenfor et af de udpegede habitatområder eller udenfor. Projektet forventes ikke at påvirke nogle bilag IV-arter negativt. Den eneste bilag IV-art, som forventet findes i vandløbet, er odder, som ikke påvirkes af projektets anlægsfase, da anlægstiltagene er relativt begrænsede og ikke vil forstyrre vandløbet over længere perioder. Efter en realisering forventes fiskebestanden at øges og dermed får odderen et bedre fødegrundlag i å-systemet.

Miljøvurderingsloven

Vandløbsrestaureringer optræder på bilag 2 af VVM-bekendtgørelsen og skal derfor screenes for VVM pligt inden udførelse.

Okkerloven

Projektet sænker ikke vandspejlet, og der er således ikke behov for at søge om godkendelse.

Vandløbsloven

Da projektet indeholder tiltag hvori der indgår restaurering af vandløb, kræver gennemførelse af projektet godkendelse efter vandløbsloven, idet der ikke må ændres på et vandløbs skikkelse eller gennemføres restaureringsforanstaltninger uden vandløbsmyndighedens godkendelse.

Fredninger og kulturhistorie

I nærværende projekt gennemføres ikke jordarbejder, hvorfor der ikke er taget kontakt til det lokale museum. I forbindelse med en eventuel anlægsfase skal der tages hensyn til de enkelte sten- og jorddiger, der forekommer i ådalen.

Tekniske anlæg

Veje, broer og bygninger

Der er projekteret omlægning af to rørbroer, hvor det ene rør genbruges og det andet udskiftes fra et Ø350 til et Ø500. Da dimensionerne bevares eller forøges, vurderes det, at den projekterede vandspejlsstigning ikke vil have en væsentlig effekt på vandaflodningen gennem rørbroerne.

Dræning

I forbindelse med projektet er der registreret enkelte synlige dræn og grøfter, og tiltagene er placeret under hensyntagen hertil. Dette skal ligeledes være i fokus ved en eventuel detailprojektering, og på den baggrund sikres det, at projektet ikke får nogen betydende effekt på drænforholdene i området.